

(Ne)ravnopravnost žena i muškaraca na tržištu rada u Republici Hrvatskoj

Marčec, Ena

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Organization and Informatics / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:211:220507>

Rights / Prava: [Attribution-NoDerivs 3.0 Unported/Imenovanje-Bez prerada 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-28**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Organization and Informatics - Digital Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
VARAŽDIN**

Ena Marčec

**(NE)RAVNOPRAVNOST ŽENA I
MUŠKARACA NA TRŽIŠTU RADA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

ZAVRŠNI RAD

Varaždin, 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ž D I N

Ena Marčec

Matični broj: 0016148837

Studij: Ekonomika poduzetništva

(NE)RAVNOPRAVNOST ŽENA I MUŠKARACA NA TRŽIŠTU RADA
U REPUBLICI HRVATSKOJ

ZAVRŠNI RAD

Mentor/Mentorica:

Jelena Gusić Munđar, mag. math.

Varaždin, 2023.

Ena Marčec

Izjava o izvornosti

Izjavljujem da je moj završni/diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristio drugim izvorima osim onima koji su u njemu navedeni. Za izradu rada su korištene etički prikladne i prihvatljive metode i tehnike rada.

Autor/Autorica potvrdio/potvrdila prihvaćanjem odredbi u sustavu FOI-radovi

Sažetak

Završni rad obuhvaća i definira trend neravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj. Opisani su na, temelju podataka, različiti oblici neravnopravnosti i diskriminacije muškaraca i žena u svim životnim aspektima. U ovom radu prikazat će se neravnopravnost u strukturi stanovništva, obrazovanju, plaćama, zaposlenosti i nezaposlenosti.

Neravnopravnost je pojam s kojim se bori ne samo Republika Hrvatska već i cijeli svijet. Razlike u spolovima prisutne su u svakom aspektu života. U radu je opisana neravnopravnost u Republici Hrvatskoj te su navedeni razlozi njezinog postojanja. Analizirana je struktura stanovništva te koliki je udio žena i muškaraca koji živi u Republici Hrvatskoj. Na temelju obrazovanja, analizirana je različitost prema završenim školama, visokim učilištima, magisterijima te doktoratima. Neravnopravnost je prisutna i kod plaća te je stoga analizirana različitost primanja žena i muškaraca prema prosjeku i djelatnostima. Posljednje čime se rad bavi je analiza zaposlenosti i nezaposlenosti spolova i usporedba Varaždinske županije s Republikom Hrvatskom. Na kraju su navedeni i projekti u kojima se opisuje na koje načine bi se mogla smanjiti neravnopravnost u Republici Hrvatskoj.

Ključne riječi: neravnopravnost, diskriminacija, nejednakost spolova, razlika žena i muškaraca, tržište rada

Sadržaj

Sadržaj.....	v
1. Uvod.....	1
2. (Ne)ravnopravnost spolova u Republici Hrvatskoj.....	2
2.1. Zakon o ravnopravnosti spolova	2
2.2. Razlozi neravnopravnosti spolova	3
2.3. Indeks rodne ravnopravnosti za 2022. godinu	4
3. Struktura stanovništva prema spolu i dobi u Republici Hrvatskoj.....	6
3.1. Struktura stanovništva prema spolu	8
3.2. Struktura stanovništva prema dobi.....	11
4. Stupanj obrazovanja žena i muškaraca u Republici Hrvatskoj.....	15
4.1. Stupanj obrazovanja prema razini završene škole	15
4.2. Žene i muškarci na visokim učilištima	20
4.2.1. Žene i muškarci na visokim učilištima 2015. godine.....	22
4.2.2. Žene i muškarci na visokim učilištima 2020. godine.....	23
4.3. Žene i muškarci magistri i doktori znanosti	25
4.3.1. Magistri znanosti	25
4.3.2. Doktori znanosti	27
4.3.2.1. Magistri znanosti i doktori znanosti u 2008.	28
4.3.2.2. Magistri znanosti i doktori znanosti u 2013.	31
4.3.2.3. Magistri znanosti i doktori znanosti u 2018.	34
5. Prosječna bruto i neto plaća zaposlenih u Republici Hrvatskoj.....	37
5.1. Prosječna bruto i neto plaća zaposlenih žena i muškaraca	37
5.2. Prosječna bruto i neto plaća zaposlenih žena i muškaraca po djelatnostima	40
5.3. Razlike u plaći žena i muškaraca	44
6. Zaposlenost stanovništva u Republici Hrvatskoj	45
6.1. Zaposlenost žena i muškaraca po županijama u Republici Hrvatskoj	45
6.1.1. Usporedba udjela zaposlenosti Varaždinske županije s ostatkom Republike Hrvatske.....	48
7. Nezaposlenost stanovništva u Republici Hrvatskoj	49
7.1. Nezaposlenost žena i muškaraca po županijama u Republici Hrvatskoj	49
7.1.1. Usporedba udjela nezaposlenosti Varaždinske županije s ostatkom Republike Hrvatske.....	51
8. Suzbijanje neravnopravnosti u Republici Hrvatskoj.....	53
9. Zaključak.....	54
Popis literature.....	55
Popis grafikona	58
Popis tablica	60

1. Uvod

Neravnopravnost spolova postoji već stoljećima, no iako se situacija s godinama poboljšava, još uvijek žene i muškarci nisu na istoj razini te je neravnopravnost učestali problem koji se javlja u društvu. U svim kategorijama i domenama, većinom su muškarci oni koji imaju pravo glasa i donositelji su odluka, dok žene padaju u drugi plan. Prije nego su žene dobile pravo glasanja, umjesto njih su to radili muškarci i bili su zaslužni za sve promjene i trajna rješenja. Žene se smatralo manje vrijednim dijelom društva te su najčešće bile zadužene za obiteljske obaveze i kućanske poslove te slični neplaćeni rad, dok su muškarci bili zaduženi za osiguravanje prihoda kojima su uzdržavali obitelji.

Kroz vrijeme, žene su uspjele popraviti svoj društveni status te su se izborile za bolji život i životne uvjete, kao i obrazovanje pa samim time imaju i puno bolje i kvalitetnije poslove nego što su to imale prije. U ovom radu fokus je na analizi razlike spolova te identificiranju uzroka neravnopravnosti u Republici Hrvatskoj. Žene i muškarci usporedit će se na temelju obrazovanja, zaposlenosti, plaća, dobi i ostalih grana kao što su, na primjer, izvori primanja i položaj u vlasti.

Za obradu podataka, poslužili su u najvećoj mjeri statistički podaci. Spolovi će se usporediti i na temelju jasno postavljenih zakona i različitih programa i projekata koji pospješuju i nastoje suzbiti nejednakost i stvoriti svijet u kojem ne postoje različitosti i gdje se neće gledati na muškarce i žene na različiti način, nego na osobe koji imaju jednake šanse i uvjete za život. Iako postoje zakoni koji jasno definiraju što je diskriminacija i zašto ona ne bi smjela biti prisutna u društvu te da ne bi trebala postojati razlika među spolovima, nejednakost i diskriminacija su još uvijek uvelike prisutne i u 21. stoljeću. Za sve navedene stavke, u radu su priloženi uzroci i razlozi, kao i podaci koji podupiru sva stajališta. Određene stavke uspoređene su sa podacima u Europskoj Uniji. U radu su također priloženi grafikoni i tablice uz koje će biti lakše predočiti neravnopravnost spolova.

2. (Ne)ravnopravnost spolova u Republici Hrvatskoj

2.1. Zakon o ravnopravnosti spolova

Zakon o ravnopravnosti spolova stupio je na snagu u Republici Hrvatskoj 22.07.2017. Ovaj Zakon stupio je na snagu kako bi se utvrdile opće osnove za zaštitu i promicanje jednakosti muškaraca i žena te se propisuje zaštita od diskriminacije na temelju spolova kao i formiranje jednakih pogodnosti za oba spola. (Zakon.hr, 2017.)

II. DEFINICIJE POJMOVA

Članak 5.

Ravnopravnost spolova znači da su žene i muškarci jednako prisutni u svim područjima javnog i privatnog života, da imaju jednak status, jednake mogućnosti za ostvarivanje svih prava, kao i jednaku korist od ostvarenih rezultata.

Članak 6.

(1) Diskriminacija na temelju spola (u daljnjem tekstu: diskriminacija) označava svaku razliku, isključenje ili ograničenje učinjeno na osnovi spola kojemu je posljedica ili svrha ugrožavanje ili onemogućavanje priznanja, uživanja ili korištenja ljudskih prava i osnovnih sloboda u političkom, gospodarskom, društvenom, obrazovnom, socijalnom, kulturnom, građanskom ili drugom području na osnovi ravnopravnosti muškaraca i žena.

(2) Zabranjuje se diskriminacija na temelju spolne orijentacije.

IV. DISKRIMINACIJA NA PODRUČJIMA ZAPOSŁJAVANJA I RADA

(1) Diskriminacija na području zapošljavanja i rada zabranjena je u javnom i privatnom sektoru, uključujući državna tijela.

(2) Prilikom oglašavanja potrebe za zapošljavanjem u oglasu mora biti jasno istaknuto da se za oglašeno radno mjesto mogu javiti osobe oba spola.

(3) Kada je posebnim zakonom propisana obveza raspisivanja natječaja u natječaju mora biti istaknuto da se za oglašeno radno mjesto mogu javiti osobe oba spola.

(4) U natječaju ne mora biti istaknuto da se za oglašeno radno mjesto mogu javiti osobe oba spola jedino u odnosu na određeno posao kada je priroda posla takva da karakteristike povezane s nekom od osnova članka 6. ovoga Zakona predstavlja stvarni i odlučujući uvjet obavljanja posla pod uvjetom da je svrha koja se time želi postići opravdana.

(5) Pri oglašavanju nije dozvoljeno koristiti izričaje koji uzrokuju ili bi mogli uzrokovati diskriminaciju na temelju spola, bračnog i obiteljskog statusa i spolne orijentacije.

(6) Kod donošenja rješenja o rasporedu na radno mjesto i drugih rješenja o pravima i obvezama državnih službenika/ca koristi se naziv radnog mjesta u muškom i ženskom rodu.

2.2. Razlozi neravnopravnosti spolova

Prema podacima Europske komisije, u razdoblju od 2016. do 2019., „Strateškim djelovanjem za ravnopravnost spolova“ poboljšava se i promiče ravnopravnost spolova te su navedeni i određeni razlozi neravnopravnosti spolova.

Prvi razlog je neravnopravnost u zapošljavanju. Do ovoga dovodi nejednakost u obrazovanju. Žene najčešće imaju viši stupanj obrazovanja, što će biti detaljnije analizirano u radu, no još uvijek rade poslove koji se smatraju tradicionalnim ženskim poslovima te nisu zastupljene u područjima znanosti, matematike, informatike i inženjerstva kao muškarci, već rade poslove društvene prirode i manje plaćene poslove. Iako su žene većinom obrazovanije od muškaraca, one će i dalje biti dvostruko gospodarski neaktivnije od muškaraca na tržištu rada. (Europska komisija, 2016.)

Sljedeći razlog je nejednakost financijskih resursa. Žene ostvaruju mnogo manji prihod od muškaraca te u prosjeku zaposlene žene i majke, rade na nepuno radno vrijeme i plaća ih se 16% manje od muškaraca po satu obavljenog rada. Kao posljedica, ukupna razlika u zaradi je između spolova u periodu od 2016 do 2019 dosegla 41%. Zbog nejednakih i nedovoljnih primanja, žene su sklonije siromaštvu i socijalnoj isključenosti, osobito u starijoj životnoj dobi. (Europska komisija, 2016.)

Treći razlog je rodno uvjetovano nasilje. Nasilje se javlja kod kuće, u školi, na ulici, ali i na radnom mjestu. Svaka treća žena je doživjela neki oblik nasilja. Nasilje, pogotovo ono u poslovnom svijetu, šteti razvoju posla, ali i zdravlju te dobrobiti žrtava. (Europska komisija, 2016.) Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova, u mjesecu srpnju 2023. godine, evidentirano je 853 događaja u domeni nasilja u obitelji na području Republike Hrvatske. (Ministarstvo unutarnjih poslova, bez dat.)

Posljednji razlog je kršenje temeljnih prava žena te su najčešće one koje su diskriminirane na području obrazovanja, rada, socijalne zaštite, nasljedstva, gospodarske imovine, itd., kao i kod donošenja odluka i mnogih drugih društvenih aspekata. Žene puno češće nisu plaćene za svoj rad. Navodi se da čak od dva do deset puta više žena nije plaćeno za svoj rad nego što je to situacija kod muškaraca. (Europska komisija, 2016.)

2.3. Indeks rodne ravnopravnosti za 2022. godinu

Za svaku državu u Europskoj Uniji boduje se indeks rodne ravnopravnosti od 1 do 100 te bi maksimum od 100 bodova označavao da je država postigla potpunu rodnu ravnopravnost. Indeks rodne ravnopravnosti u Republici Hrvatskoj 2022. godine iznosio je 60,7, dok je za cijelu Europsku Uniju iznosio 68,6. U tablici 1, uspoređeni su muškarci i žene u Europskoj Uniji i Republici Hrvatskoj s obzirom na rad, novac, znanje, vlast i zdravlje.

Rad označava jednaku korist od jednakog pristupa zapošljavanju i dobrim radnim uvjetima. Postotak nezaposlenosti žena veći je nego kod muškaraca dok je trajanje radnog vijeka duže kod muškaraca. Indeks izgleda za karijeru odnosi se na kontinuitet zaposlenja te obuhvaća i sigurnost na radnom mjestu, napredak na poslu i razvoj radnog mjesta. Iz tablice je vidljivo da je indeks izgleda za karijeru za jedan bod veći kod muškaraca nego kod žena. (Europski institut za ravnopravnost spolova, bez dat.)

Novac je domena koja bilježi nejednakosti financijskih resursa i različitu ekonomsku situaciju spolova. Prosječna mjesečna zarada žena manja je od zarade muškaraca, što je detaljnije objašnjeno dalje u radu te se žene još uvijek pokušavaju izboriti da budu podjednako plaćene kao muškarci. Također, rizik od siromaštva učestaliji je kod žena, posebice u starijoj životnoj dobi, upravo zbog nejednakosti primanja za vrijeme radnog vijeka. (Europski institut za ravnopravnost spolova, bez dat.)

Znanje se odnosi na rodne nejednakosti u obrazovanju i obuci tijekom života. Dokazano je, ali i pojašnjeno u ovom radu, kako žene više cijene obrazovanje i imaju bolje rezultate i uspješnije su u domeni obrazovanja. Prema tablici 1, u svakom segmentu obrazovanja veći je udio obrazovanih žena nego muškaraca. (Europski institut za ravnopravnost spolova, bez dat.)

Vlast se odnosi na zastupljenost žena i muškaraca na pozicijama u nacionalnim parlamentima, vladi, u regionalnim i lokalnim skupštinama. Vlast je također odraz moći u političkoj, ekonomskoj i društvenoj domeni te se vidi kako muškarci imaju više moći i pravo glasa te su više zastupljeni u politici nego žene. Udio ministrice znatno je manji od udjela ministara u Europskoj Uniji, ali i u Republici Hrvatskoj. Saborskih zastupnika, članova regionalnih skupština i članova odbora središnje banke ima također više muškaraca nego žena. (Europski institut za ravnopravnost spolova, bez dat.)

Zdravlje se odnosi na razlike u očekivanom životnom vijeku žena i muškaraca i godinama zdravog života. Samoprocjena zdravlja je bolja kod muškaraca, dok je očekivano trajanje života duže kod žena. (Europski institut za ravnopravnost spolova, bez dat.)

Tablica 1: Usporedba Europske Unije i Republike Hrvatske prema domenama

	EUROPSKA UNIJA	REPUBLIKA HRVATSKA
RAD	71.7	69.7
Stopa zaposlenosti (%)	Ž 41%, M 57%	Ž 40%, M 53%
Trajanje radnog vijeka	Ž 33, M 38	Ž 40, M 53
Indeks izgleda za karijeru (0-100)	Ž 62, M 63	Ž 60, M 61
NOVAC	82.6	74.1
Prosječna mj. Zarada	Ž 2321, M 2818	Ž 1572, M 1783
Rizik od siromaštva (%)	Ž 17%, M 15%	Ž 20%, M 17%
ZNANJE	62.5	53.4
Diplomati tercijarnog obraz. (%)	Ž 27%, M 26%	Ž 22%, M 19%
Osobe u formalnom i neformalnom obraz. (%)	Ž 16%, M 15%	Ž 11%, M 10%
Studenti terc. obraz., zdravstvu i soc. skrbi, humanist. znan. i umj. (%)	Ž 43%, M 21%	Ž 36%, M 17%
VLAST	57.2	49.7
Udio ministara (%)	Ž 33.4%, M 66.6%	Ž 27.8%, M 72.2%
Udio saborskih zastupnika (%)	Ž 33%, M 67%	Ž 31.8%, M 68.2%
Udio članova regionalnih skupština (%)	Ž 29.4%, M 70.6%	Ž 32%, M 68%
Udio članova odbora središnje banke (%)	Ž 26.4%, M 73.6%	Ž 22.2%, M 77.8%
ZDRAVLJE	88.7	85.1
Samoprocjena zdravlja (dobra, vrlo dobra, %)	Ž 67%, M 72%	Ž 61%, M 66%
Očekivano trajanje života pri rođenju (godine)	Ž 83, M 78	Ž 81, M 75
Godine zdravog života pri rođenju (godine)	Ž 65, M 64	Ž 60, M 58

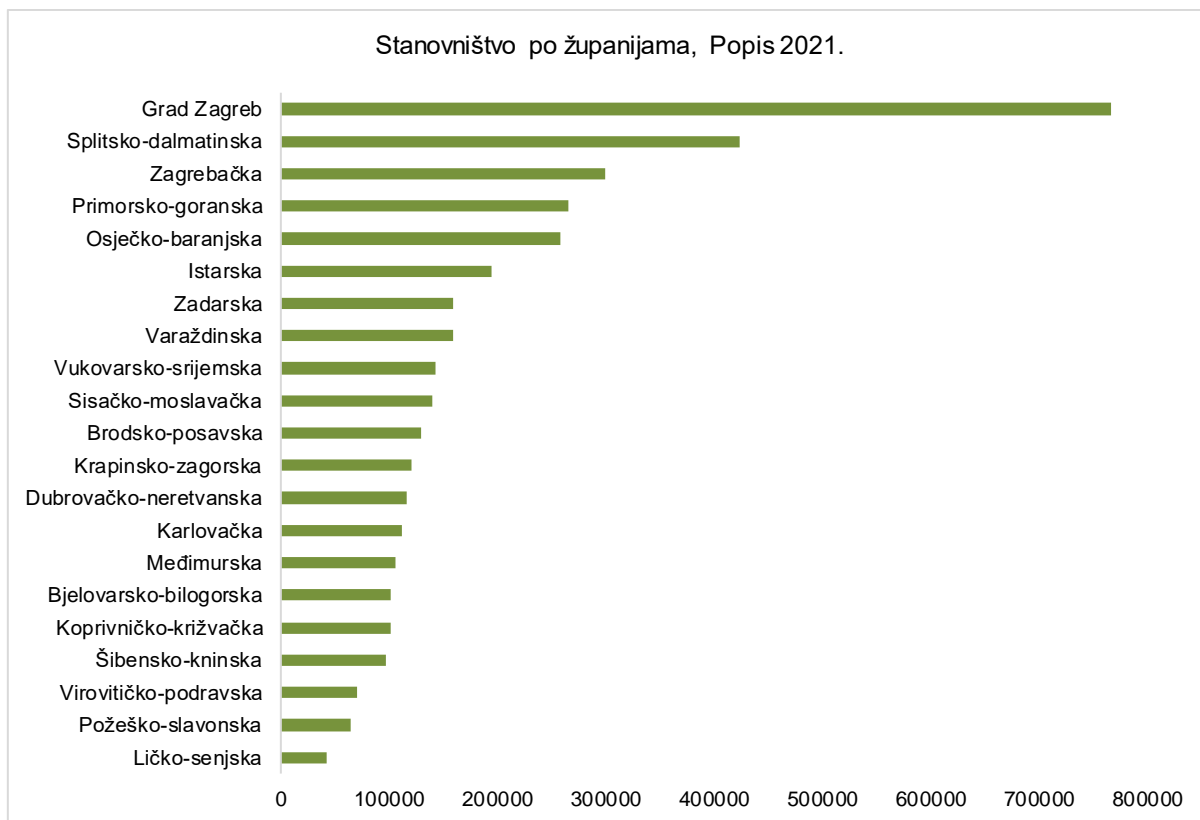
(Izrada od strane autora prema podacima Europskog instituta za ravnopravnost spolova)

3. Struktura stanovništva prema spolu i dobi u Republici Hrvatskoj

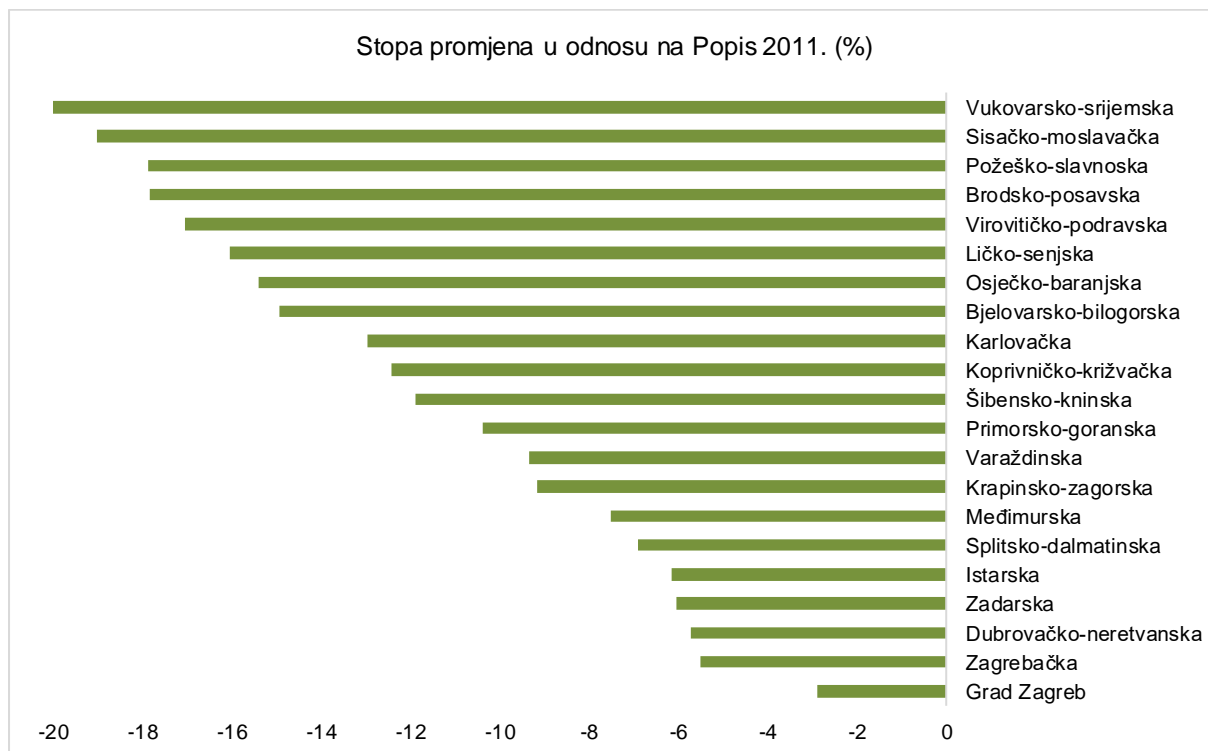
U ovome dijelu bit će razmatrana struktura stanovništva prema spolu i dobi u Republici Hrvatskoj, kako bi se stekao uvid u informacije o tome koliki je postotak žena, a koliki je postotak muškaraca koji živi u Republici Hrvatskoj te kolika je njihova starost. Poznato je kako se svakih deset godina u Republici Hrvatskoj provodi popis stanovništva prema Zakonu o Popisu stanovništva, kućanstva i stanova u Republici Hrvatskoj (NN, br 92/10). Prema podacima koji su dostupni u Popisima stanovništva, biti će razmotrene 2011. i 2021. godina.

U nastavku su prikazani grafovi koji navode broj stanovnika po županijama u Republici Hrvatskoj prema Popisu stanovništva u 2021. godini, kao i stope promjena u odnosu na Popis stanovništva 2011. godine.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, može se vidjeti na grafu kako je najviše stanovnika 2021. godine bilo u Gradu Zagrebu, u Zagrebačkoj županiji te u Splitsko-dalmatinskoj i Primorsko-goranskoj županiji. Najmanje stanovnika bilo je u Ličko-senjskoj, Virovitičko-podravskoj te Požeško-slavonskoj županiji. U odnosu na Popis 2011. godine, najveći pad stanovništva je na području Vukovarsko-srijemske županije, zatim Sisačko-moslavačke i Požeško-slavonske županije. Najmanja razlika je u Gradu Zagrebu, Dubrovačko-neretvanskoj i Zadarskoj županiji.

Grafikon 1: Stanovništvo po županijama prema Popisu stanovništva 2021 (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 2 Stope promjena u odnosu na Popis 2011. (%) (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

3.1. Struktura stanovništva prema spolu

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, Republika Hrvatska prema popisu 2021. godine ima sveukupno 3 871 833 stanovnika. Muškaraca ima 1 865 129, odnosno 48,2%, dok žena ima 2 006 704, što je 51,8%. (Državni zavod za statistiku, 2022.) Prema popisu 2011. godine, u Republici Hrvatskoj zabilježeno je 4 284 889 stanovnika, od kojih je 2 066 335 muškaraca, odnosno 48,2% te 2 218 554 žena, to jest 51,8%. Udio žena u Republici Hrvatskoj je time veći za 3,6% od udjela muškaraca. Od 2011. godine do 2021. godine udio žena i muškaraca u stanovništvu u Republici Hrvatskoj se prema podacima nije promijenio. (Državni zavod za statistiku, bez dat.)

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, vidljivo je kako se broj stanovnika u Republici Hrvatskoj smanjio za 413 056 osoba, što je poprilično velika brojka za državu koja ima oko 4 milijuna stanovnika. Razlozi odlaska i iseljenja državljana mogu biti različiti, ali najveći problem je taj što stanovnici odlaze u inozemstvo prvenstveno zbog mnogobrojnih i boljih poslovnih prilika te većih plaća kako bi mogli obitelji i ukućanima, koji ostaju u Republici Hrvatskoj, osigurati bolji život i poboljšati financijsko stanje. Također, u novije vrijeme sve češće iseljavaju cijele obitelji u inozemstvo, a ne samo jedan član kao što je bio trend u prošlosti. Još jedan razlog iseljavanja je taj da su specifični poslovi više cijenjeni u stranim državama nego u Republici Hrvatskoj te se pružaju bolji uvjeti u određenim poslovnim granama.

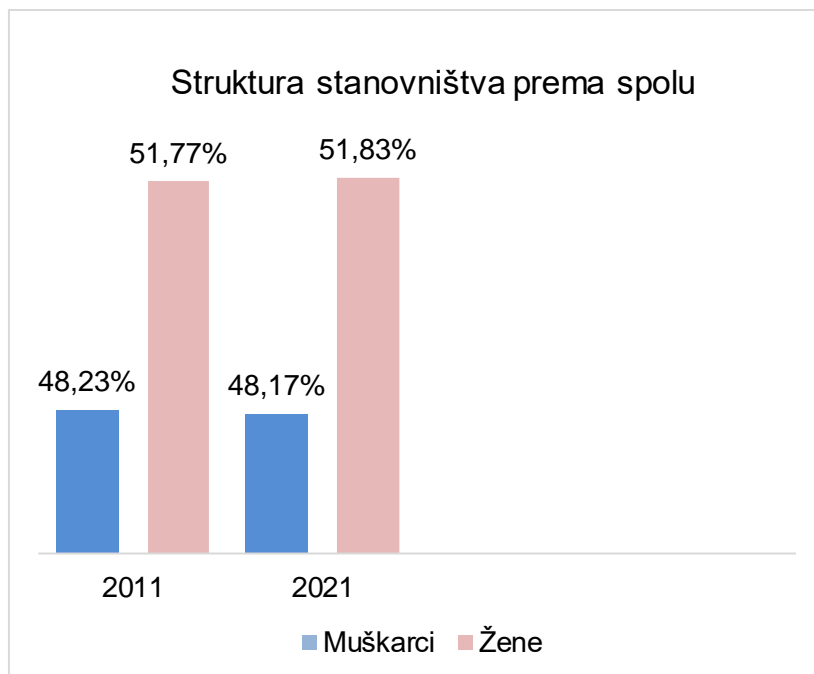
U nastavku je prikazana tablica 2 koja, uz pomoć podataka s Državnog zavoda za statistiku, prikazuje strukturu stanovništva prema spolu, prema Popisu 2011. i 2021. godine. Prikazani je broj stanovnika prema spolu, kao i prema dobnim skupinama. Iz tablice 2, vidljiv je nerazmjer broja muškaraca i žena prema dobi. U mlađim dobnim skupinama, veći je udio muškaraca, zbog toga što se češće rađaju muška djeca. Žena ima više u starijim dobnim skupinama. Od 45 godine počinje biti više žena nego muškaraca. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u dobi od 0 do 9 godina ima 105 dječaka na 100 djevojčica, dok je među stanovništvom koje je staro 80 godina ili više, samo 44 muškaraca na 100 žena. (Državni zavod za statistiku, 2013.)

Prema grafikonu 3, koji prikazuje strukturu stanovništva u Republici Hrvatskoj, vidi se kako je 2011. i 2021. veći udio žena nego muškaraca u ukupnom broju stanovnika.

Tablica 2: Stanovništvo prema starosti i spolu po starosti

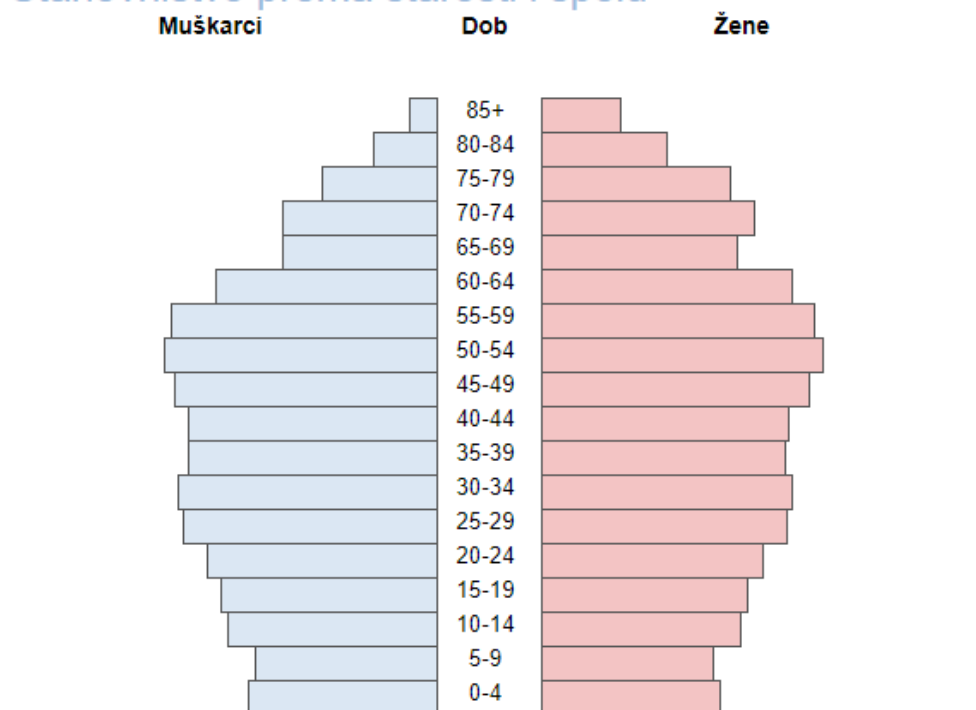
	2011.			2021.		
	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci
Ukupno	4 284 889	2 218 554	2 066 335	3 871 833	2 006 704	1 865 129
%	100%	51,8%	48,2%	100%	51,8%	48,2%
0-4	212 709	103 458	109 251	175 535	85 290	90 245
5-9	204 317	99 476	104 841	181 445	88 134	93 311
10-14	235 402	114 769	120 633	195 436	95 220	100 216
15-19	244 177	119 250	124 918	188 729	91 501	97 228
20-24	261 658	128 203	133 455	208 582	101 750	107 102
25-29	289 066	141 650	147 416	214 023	104 884	109 139
30-34	294 619	144 621	149 998	227 551	112 773	114 778
35-39	284 754	140 770	143 984	255 617	127 219	128 398
40-44	286 933	143 330	143 603	267 346	133 136	134 213
45-49	307 561	155 115	152 446	260 146	130 111	130 035
50-54	320 502	162 521	157 981	260 056	132 103	127 953
55-59	311 818	158 068	153 750	279 504	144 849	134 655
60-64	272 740	144 889	127 851	288 351	152 013	136 338
65-69	202 002	112 638	89 364	279 106	149 378	129 728
70-74	212 401	123 489	88 912	228 612	128 106	100 506
75-79	175 526	109 070	66 456	146 855	87 790	59 065
80-84	108 104	72 102	35 999	122 719	78 047	44 672
85-89	47 641	35 226	12 415	67 249	46 043	21 206
90-94	10 758	8 187	2 580	21 019	15 415	5 604
95 i više	2 201	1 719	482	3 679	2 942	737

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

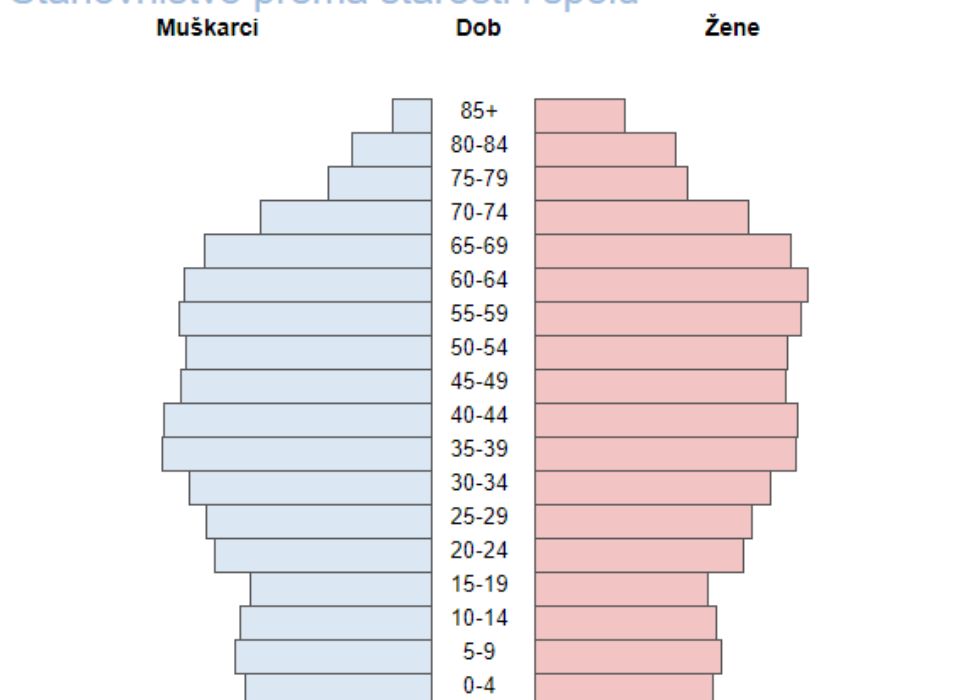
Grafikon 3: Struktura stanovništva prema spolu (Izrada od strane autora)

Stanovništvo prema starosti i spolu

Grafikon 4: Piramida stanovništva prema starosti i spolu 2011. godine (Izvor: Državni zavod za statistiku)

Stanovništvo prema starosti i spolu

Grafikon 5: Piramida stanovništva prema starosti i spolu 2021. godine (Izvor: Državni zavod za statistiku)

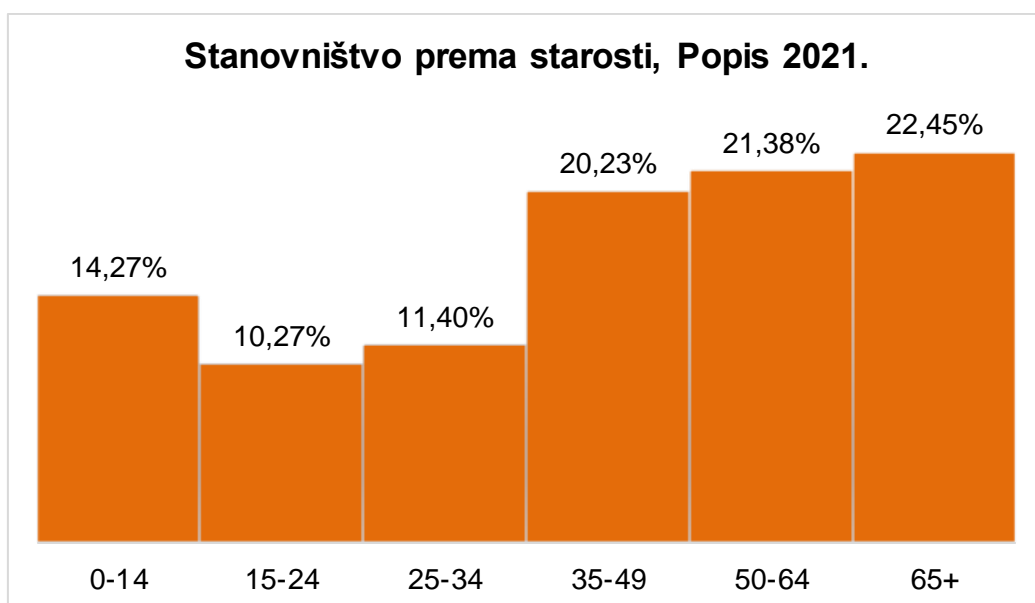
3.2. Struktura stanovništva prema dobi

2011. godine stanovništvo Republike Hrvatske u prosjeku je bilo staro 41,7 godina. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, navodi se kako je u proteklih pedeset godina prosječna starost stanovništva porasla za deset godina, s 32,5 u 1961. godinu, na 41,7 u 2011. godini. Razlog porasta prosječne starosti je pad nataliteta kao i porast očekivanog trajanja života. Rezultat svega navedenog je taj da je Republika Hrvatska kontinuirano u procesu starenja te je indeks starenja iznosio 115,0%, a koeficijent starosti 24,1%. Indeks starenja 1971. godine je iznosio samo 47,2% što znači da se povećao skoro tri puta u 2011. u odnosu na 1971. godinu. Popisom 2011. godine, bilo je po prvi puta više stanovnika starije dobi nego mlađe, porastao je broj stanovnika koji su visoke životne dobi. Također zbog činjenice da je sve manji udio mlađeg stanovništva, smanjio se i postotak žena u reproduktivnom razdoblju. (Državni zavod za statistiku, 2013.)

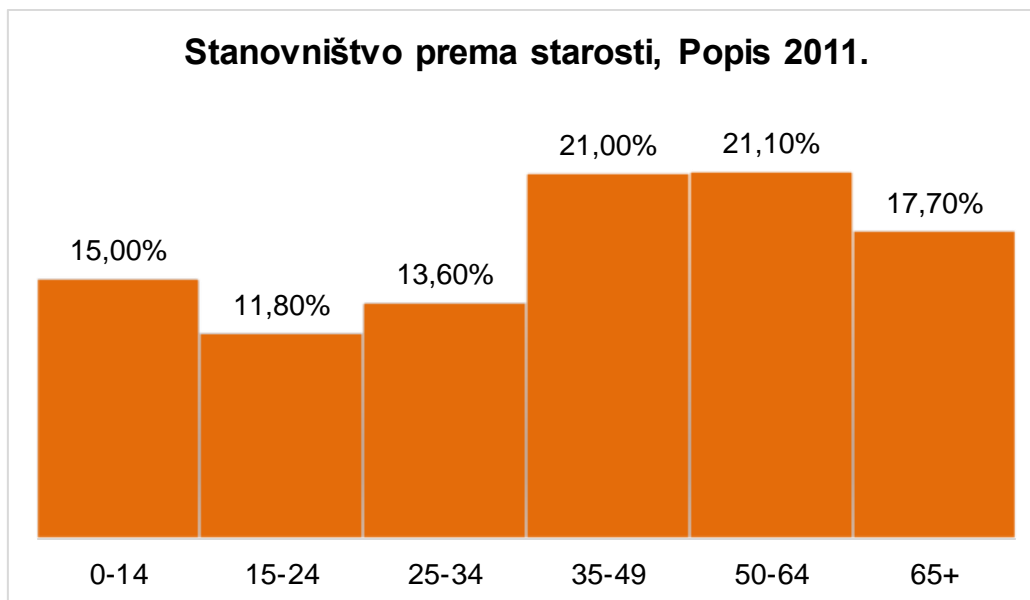
U 2021. godini nastavlja se kontinuirano starenje stanovništva. Prosječna starost cjelokupnog stanovništva Republike Hrvatske iznosila je 44,3 godine i time je Republika Hrvatska jedna od država u Europi čija se nacija svrstava među najstarije. Starenju stanovništva u velikoj mjeri pridonosi i pad udjela mladog stanovništva u dobi od 0 do 19 godina koji je na razini države iznosio 19,2%. (Državni zavod za statistiku, 2023.)

U nastavku se nalaze grafovi koji prikazuju strukturu stanovništva prema starosti u 2011. i 2021. godini. Podaci su preuzeti iz Popisa stanovništva za navedene godine.

Grafikon 6, koji prikazuje starost stanovništva prema Popisu 2021., kaže kako je bilo najviše stanovnika koji imaju 65 godina ili više što potvrđuje prethodnu izjavu o starenju stanovništva, dok je najmanje stanovnika u dobi između 15 do 24 godina, upravo zbog pada nataliteta. Poznato je da Republika Hrvatska ima pretežito starije stanovništvo. Prema grafikonu 7 u 2011. godini, možemo vidjeti kako je i u toj godini bilo više stanovnika starije životne dobi. Najveći postotak, od 21.1%, odnosi se na stanovnike dobi od 50 do 65 godina, a najmanje stanovnika bilo je staro između 15 do 24 godina.

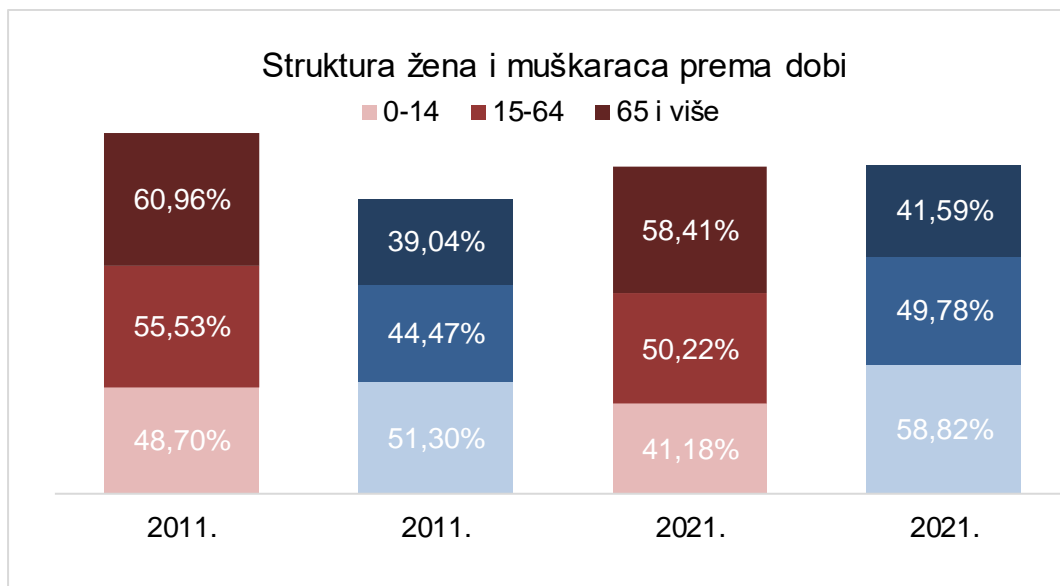
Grafikon 6: Stanovništvo prema starosti prema Popisu stanovništva 2021. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 7: Stanovništvo prema starosti prema Popisu stanovništva 2011. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Prema grafikonu 8, koji prikazuje strukturu žena i muškaraca prema dobi 2011. i 2021., može se primijetiti kako je 2011. bilo više muškaraca mlade životne dobi. Mlada životna dob odnosi se na osobe od 0 do 14. Udio muškaraca mlade životne dobi iznosio je 51,30%, dok je žena bilo 48,70%. 2021. se udio muškaraca u mladoj dobi povećao na 58,82%, dok je udio žena još uvijek manji te iznosi 41,18%. Druga kategorija je srednja životna dob koja uključuje osobe od 15 do 64 godina. Udio muškaraca iznosio je 44,47% u 2011., a žena 55,53%. U 2021. je udio žena u srednjoj dobi još uvijek veći od udjela muškaraca i iznosi 50,22% dok udio muškaraca iznosi 49,78%. Posljednja kategorija je starija životna dob, od 65 godina nadalje. U 2011. više je bilo žena u starijoj životnoj dobi i to 60,96%, a muškaraca 39,04%. 2021. godine još uvijek je više žena starije dobi, 58,41% dok je muškaraca 41,59%.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, živorođenih djevojčica je uvijek nešto manje od muškaraca, to jest 48%. Živorođenih djevojčica je 1971. bilo 31 238, a 1981. 32 655. 1991. godine se broj smanjio na 25 110. Od 2001. pa do 2021., može se primijetiti konstantan pad živorođenih djevojčica. Od 1971. do 2021. se broj živorođenih djevojčica zamalo prepолоvio te je rođeno 13 788 djevojčica manje. (Državni zavod za statistiku, 2023.) Iako se rodi više muškaraca od žena, vrijedi spomenuti kako je očekivano trajanje života žena veće nego u muškaraca, što se može vidjeti i na grafikonu 8.

Grafikon 8: Struktura žena i muškaraca prema dobi (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

4. Stupanj obrazovanja žena i muškaraca u Republici Hrvatskoj

Obrazovanje je jedno od temeljnih prava koje bi trebalo biti dio života svakog pojedinca. Ono je nužno kako bi ljudi stekli osnovne vještine kao što su čitanje i pisanje, računanje te brojna druga znanja te pomaže i poboljšanju društva te je neophodno za kvalitetan život čovjeka. Dugi niz godina ljudi cijene obrazovanje te im je završetak fakulteta najčešće primarni cilj prije stalnog zaposlenja.

Prema Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, osnovnoškolsko obrazovanje obavezno je za sve učenike u Republici Hrvatskoj, dok se srednjoškolsko obrazovanje temelji na jednakosti obrazovnih šansi za sve učenike sukladno njihovim sposobnostima. Kao što je navedeno u prethodnom odlomku, a to potvrđuje i Zakon, svatko ima pravo na obrazovanje te djeca imaju pravo na dotok informacija ili sadržaja te bi svaki školski sustav trebao djetetu omogućiti da se mu ostvari ovakvo pravo bez obzira na spol. (Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, 2020.)

U Republici Hrvatskoj, obrazovanje se dijeli na četiri kategorije: rani i predškolski odgoj i obrazovanje, osnovno obrazovanje, srednje obrazovanje i visoko obrazovanje. (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2023.)

4.1. Stupanj obrazovanja prema razini završene škole

U ovom dijelu bit će prikazan stupanj obrazovanja žena i muškaraca prema razini završene škole u tri perioda: 1991. godine, 2001. godine i 2011. godine, odnosno u trenucima kada su provedeni Popisi stanovništva u Republici Hrvatskoj.

Prema podacima u tablici 3, obrazovanje se svakih deset godina u velikoj mjeri mijenja i to u pozitivnom smislu. Prva stavka u tablici, te ujedno i najbitnija, jest ta da se u 2001. godini smanjuje broj žena i muškaraca koji su bez škole, za 2,40% u odnosu na 1991. godinu. U 2011. ova stavka se još više smanjila u odnosu na 2001. godinu. Prema ovome se može primijetiti kako su muškarci u 20. stoljeću imali više mogućnosti u vidu obrazovanja te su većinom muškarci bili oni koji su bili obrazovaniji pa im je samim time olakšana mogućnost pronalaska posla kako bi mogli financijski pridonositi svojoj obitelji. Potvrđuje se činjenica da ženama obrazovanje nije bilo dostupno već ih se poticalo da što prije zasnuju obitelj te da im briga za obitelj treba biti primarni cilj. Posljednjih dvadeset godina, vidljivo je kako žene postupno prvenstveno u prvi plan stavljaju obrazovanje te stjecanje karijere i osiguranje kvalitetnog posla, a sve rjeđe u ranijoj životnoj dobi rađaju djecu ili sklope brak. Prema

Državnom zavodu za statistiku, prosječna starost nevjeste pri sklapanju braka je 1971. bila 22,2 godine, 1991. 23,23 godine, a 2021. 29,1 godina. (Državni zavod za statistiku, 2023.)

Nadalje, veliki porast u obrazovanju vidi se kod stavke srednje škole. Prema popisu 1991. godine, srednju školu završilo je 787 778 muškaraca i 201 311 žena. Dakle, udio žena koje su završile srednju školu je samo 25%. Idućih dvadeset godina, bilježi se veliki porast broja osoba sa završenom srednjom školom i to najviše kod žena. I dalje je veći udio muškaraca za završenom srednjom školom nego žena.

S obzirom na visoke škole i stručni studij, njih 212 059 je završilo visoku školu i stručni studij prema popisu stanovništva 2011. godine, od kojih su 112 396 žene, a 99 663 muškarci. Uočavamo da je veći udio žena 2011. završio visoke škole i stručni studij nego muškaraca.

Posljednja stavka su fakulteti, umjetničke akademije, sveučilišni i poslijediplomski studiji. Udio muškaraca je kod ove stavke bio veći svake godine, osim u 2011. kada je više žena završilo fakultet, umjetničku akademiju, sveučilišni i poslijediplomski studij, tj. 53% od ukupno 383 174 osoba iz ove kategorije.

Tablica 3: Podjela muškaraca i žena prema razini završene škole

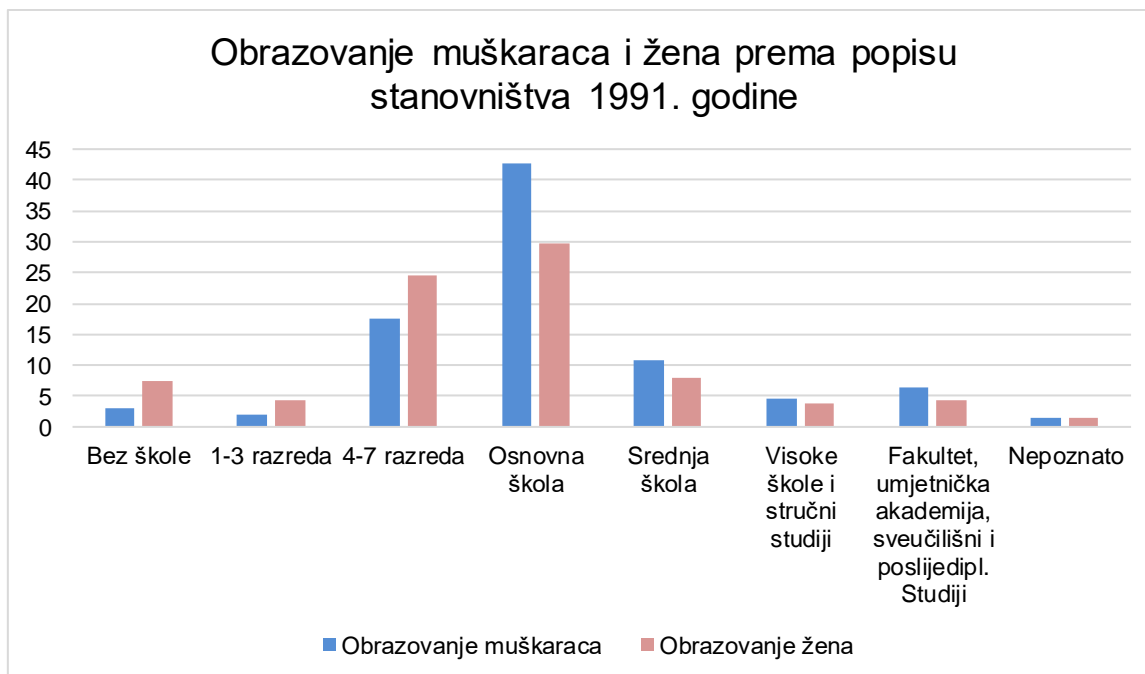
	1991.			2001.			2011.		
	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
Ukupno	3858086	1844134	2013952	3682826	1749733	1933093	3632461	1731610	1900851
Bez škole	204 591	52 774	151 817	105 332	21 207	84 125	62 092	12 664	49 428
1-3 razreda	125 480	36 133	89 347	166 371	50 510	115 861	34 786	7 768	27 018
4-7 razreda	819 591	324 675	494 916	414 008	146 569	267 439	249 081	76 705	172 376
Osnovna škola	901 528	413 282	488 246	801 168	341 558	459 610	773 489	315 683	457 806
Srednja škola	1387735	787 778	201 311	1733198	955 587	777 611	1911815	1038800	873 015
Visoke škole i stručni studiji	156 152	82 271	73 881	150 167	76 650	73 517	212 059	99 663	112 396
Fakultet, umjet. ak., sveuč. i poslijed. studiji	204 066	119 040	85 026	287 867	145 355	142 512	383 174	177 759	205 415
Nepoznato	58 943	28 181	30 762	24 715	12 297	12 418	5 965	2 568	3 397

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

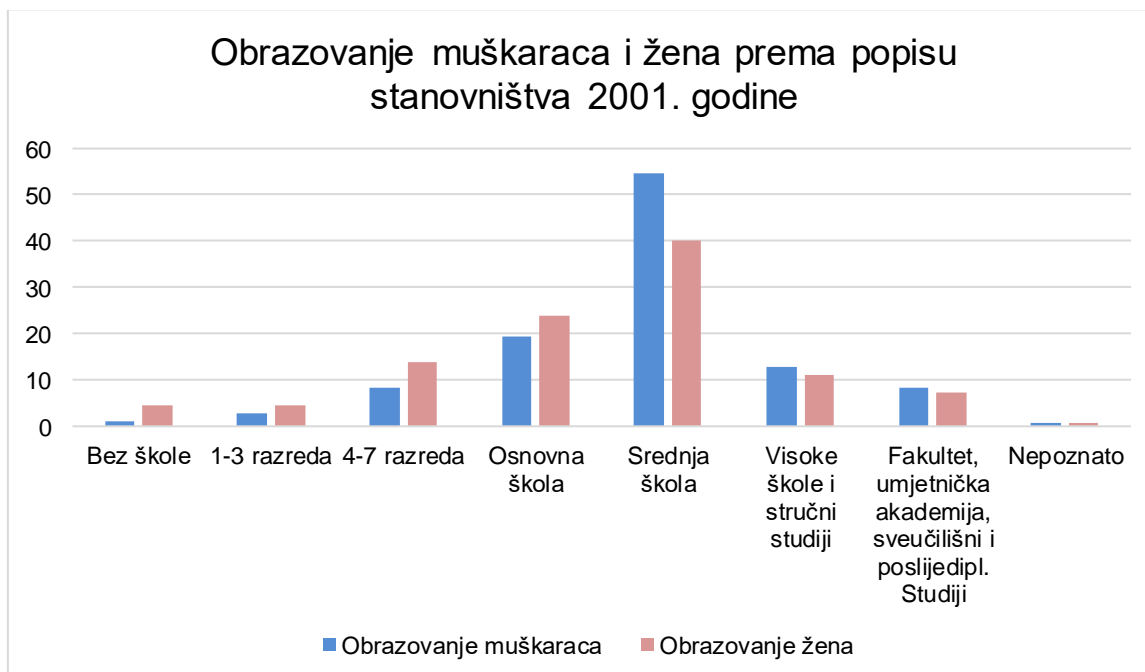
Tablica 4: Udio muškaraca i žena prema razini završene škole u %

%	POPIS 1991.			POPIS 2001.			POPIS 2011.		
	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Bez škole	5,3	2,9	7,5	2,9	1,2	4,4	1,7	0,7	2,6
1-3 razreda	3,3	2,0	4,4	4,5	2,9	4,4	1,0	0,4	1,4
4-7 razreda	21,2	17,6	24,6	11,2	8,4	13,8	6,9	4,4	9,1
Osnovna škola	23,4	22,4	24,2	21,8	19,5	23,8	21,3	18,2	24,1
Srednja škola	36,0	42,7	29,8	47,1	54,6	40,2	52,6	60,0	45,9
Visoke škole i stručni studiji	4,0	4,5	3,7	4,1	4,4	3,8	5,8	5,8	5,9
Fakultet, umjet. akademija, sveuč. i poslijedipl. studiji	5,3	6,5	4,2	7,8	8,3	7,4	10,5	10,3	10,8
Nepoznato	1,5	1,5	1,5	0,7	0,7	0,6	0,2	0,1	0,2

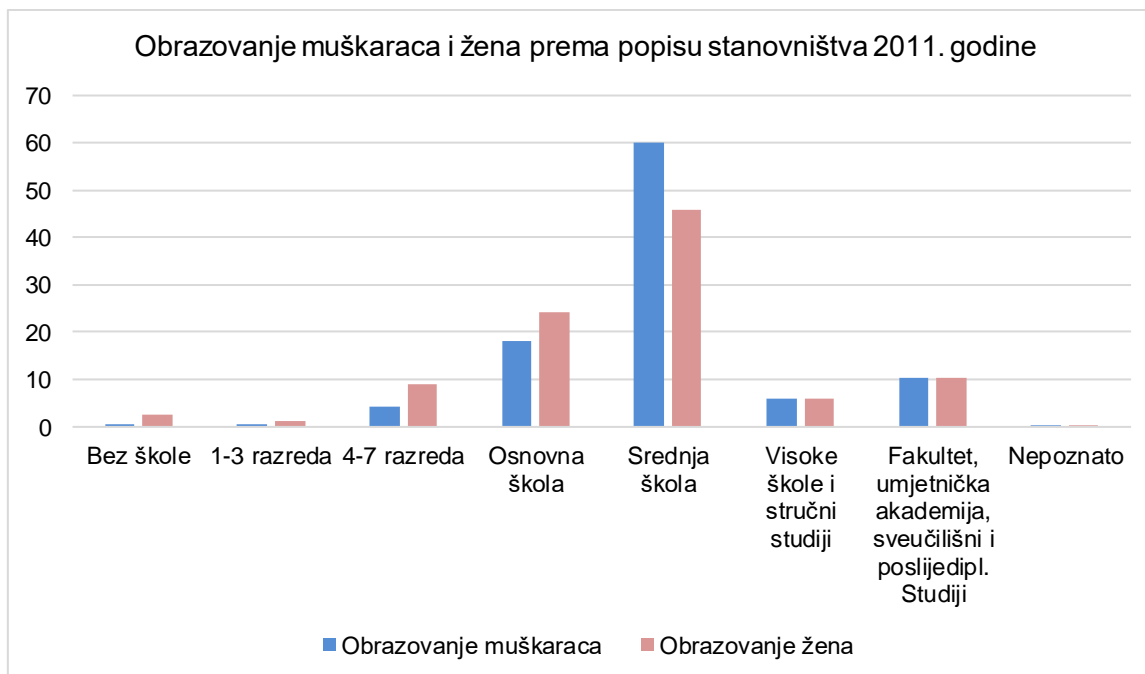
(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 9: Obrazovanje muškaraca i žena prema popisu 1991. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 10: Obrazovanje muškaraca i žena prema popisu 2001. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 11: Obrazovanje muškaraca i žena prema popisu 2011. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

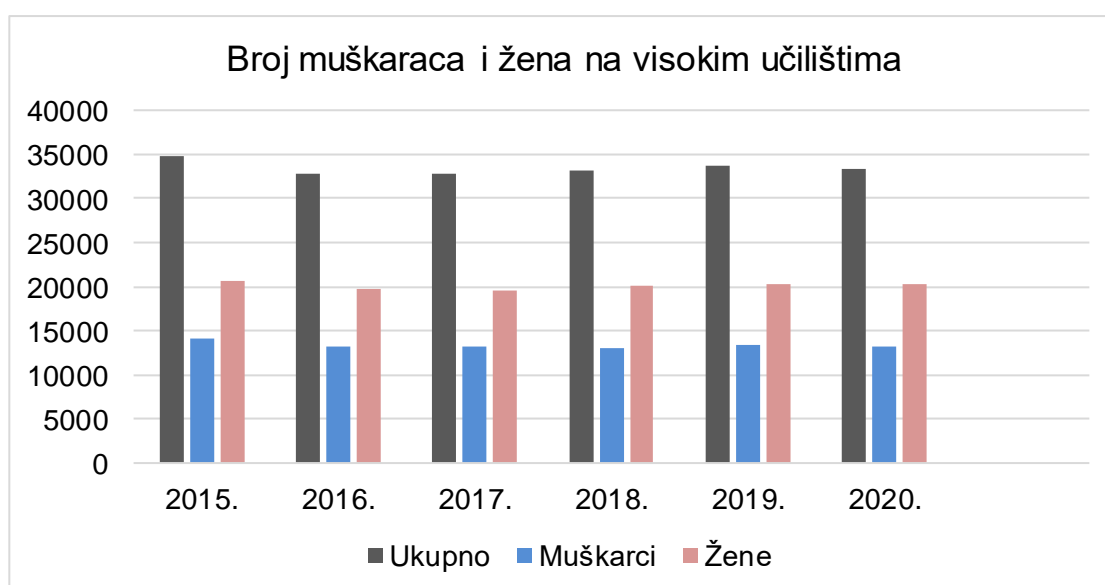
4.2. Žene i muškarci na visokim učilištima

Ukupan broj diplomiranih studenata u Republici Hrvatskoj od 2010. do 2021. godine, pokazuje otprilike podjednaki broj studenata koji su završili studij, dok je svake godine više žena na visokim učilištima nego muškaraca. Svakih deset godina bilježi se rast diplomiranih studenata. Iz tablice 5, može se vidjeti kako je udio žena u ukupnom broju diplomiranih, u usporedbi s muškarcima, uvijek veći i kreće se oko šezdeset posto, dok se udio muškaraca kreće oko četrdesetak posto. Udio diplomiranih žena i muškaraca kroz godine prikazuje tablica 5. Grafikon 12 prikazuje broj žena i muškaraca koji su diplomirali na visokim učilištima te ukupan broj diplomiranih studenata za odabrane godine.

Tablica 5: Udio muškaraca i žena na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj

Godina	Ukupno	Muškarci	Žene	Spolna raspodjela %	
				Muškarci	Žene
1990.	9706	4493	5213	46,29%	53,71%
2000.	13 510	6004	7506	44,44%	55,56%
2010.	32 378	12 699	19 679	39,22%	60,78%
2015.	34 745	14 045	20 700	40,42%	59,58%
2016.	32 895	13 177	19 718	40,06%	59,94%
2017.	32 728	13 185	19 543	40,29%	59,71%
2018.	33 241	13 105	20 136	39,42%	60,58%
2019.	33 704	13 418	20 286	39,81%	60,19%
2020.	33 357	13 158	20 199	39,45%	60,55%
2021.	33 415	13 046	20 369	39,04%	60,96%

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 12: Broj žena i muškaraca na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

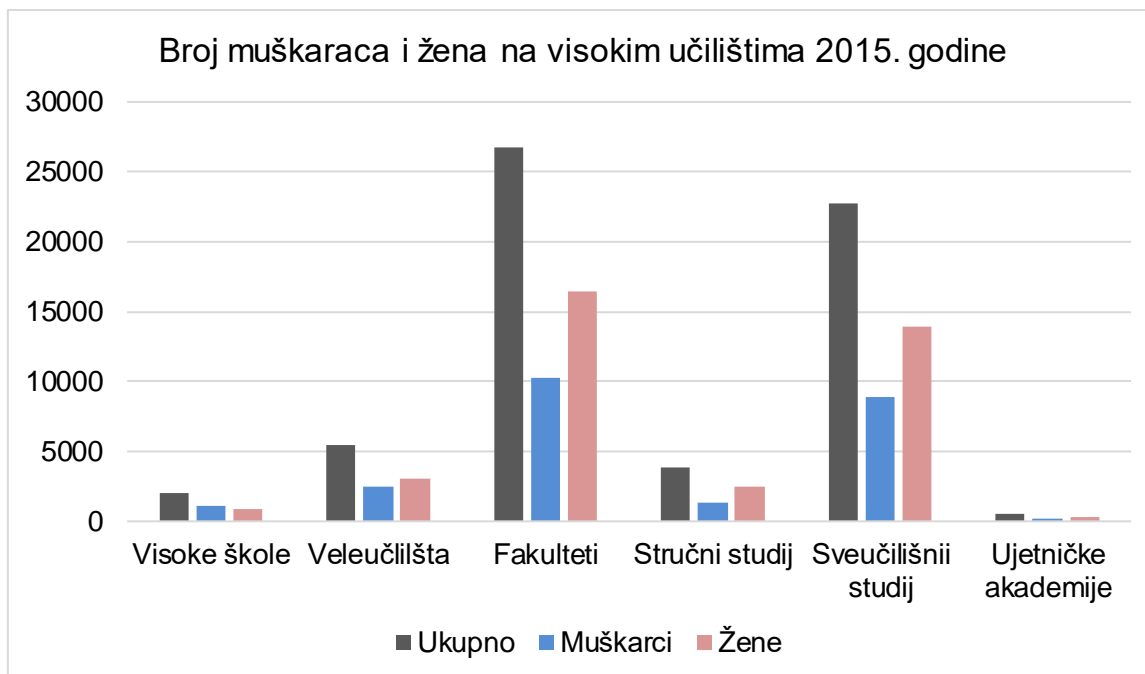
4.2.1. Žene i muškarci na visokim učilištima 2015. godine

2015. godine je, u Republici Hrvatskoj, sveukupno 34 745 osoba završilo neku vrstu visokog učilišta. Kod svake stavke, osim kod visokih škola, vidi se kako je više žena završilo visoko učilište u odnosu na muškarce. Visoke škole završilo je više muškaraca i to 55,08%, dok je udio žena koje su završile visoke škole 44,92%. Fakultet je 2015. završilo 26 688 studenata, od kojih su 38,48% muškarci, a 61,52% žene. Od ukupnog broja osoba koje su završile stručni studij, njih 64,76% su žene, što je najveći postotak od svih visokih škola, dok su ostalih 35,24% muškarci, što je najmanji postotak u odnosu na ostale visoke škole. Sveučilišni studij je završilo 22 789 osoba. Njih 60,96% su žene, a preostalih 39,04% su muškarci. Posljednje su umjetničke škole, koje je sveukupno završilo 563 osobe, 62,17% njih su žene, a 37,83% su muškarci. Na grafikonu 13, prikazan je broj žena i muškaraca koji su završili visoko učilište te ukupan broj studenata.

Tablica 6: Udio žena i muškaraca prema vrsti završenog visokog učilišta 2015. godine

2015.	Ukupno	Muškarci	Žene	Spolna raspodjela %	
				Muškarci	Žene
Ukupno	34 745	14 045	20 700	40,42%	59,58%
Visoke škole	2 037	1 122	915	55,08%	44,92%
Veleučilišta	5 457	2 440	3 017	44,71%	55,29%
Fakulteti	26 688	10 270	16 418	38,48%	61,52%
Stručni studij	3 899	1 374	2 525	35,24%	64,76%
Sveučilišni studij	22 789	8 896	13 893	39,04%	60,96%
Umjetničke akademije	563	213	350	37,83%	62,17%

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 13: Broj muškaraca i žena prema vrsti završenog visokog učilišta 2015. godine
(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

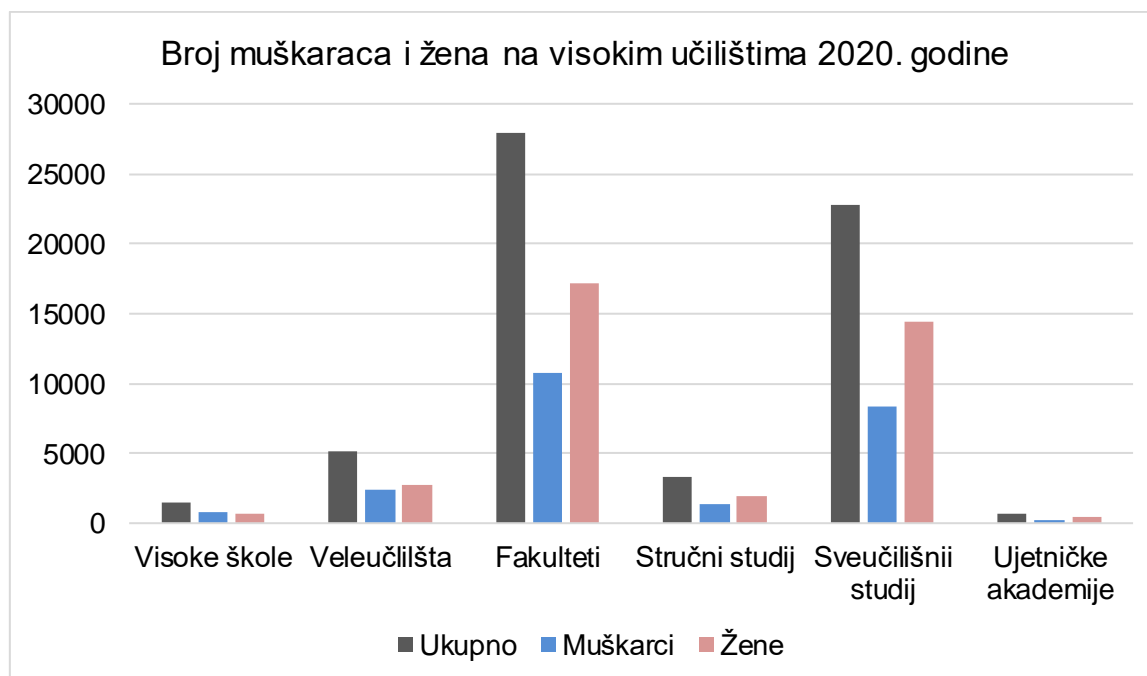
4.2.2. Žene i muškarci na visokim učilištima 2020. godine

Tijekom 2020. godine, kada je nastupio COVID-19 koji je zahvatio cijeli svijet, na visokim učilištima Republike Hrvatske studij je završilo 33 704 studenata, što je neznatno više nego 2019., 2018. i 2017. godine jer se broj studenata kreće oko 32 ili 33 tisuće. Od ukupnog broja osoba koje su završile fakultete, njih 61,44% su žene dok je fakultet završilo 38,56% muškaraca. Stručne studije je završilo sveukupno 3278 studenata, od kojih je 58,05% žena, a 41,95% muškaraca. Sveučilišne studije je završilo 34,76% muškaraca, a žena 65,24%. Umjetničke škole su opet, kao i 2015. godine, vrsta visokih učilišta gdje je veći postotak diplomiranih žena, 65,80%, a muškaraca 34,24%. Kao i 2015. godine, visoke škole je završilo više muškaraca i taj udio je 53,31%, dok je udio žena manji i iznosi 46,69%. Možemo zaključiti kako su u 2020. godini žene češće završavale visoka učilišta nego muškarci. Na grafikonu 14, prikazani je broj žena i muškaraca prema vrsti završenog visokog učilišta kao i ukupan broj studenata koji su završili visoka učilišta bez obzira na spol.

Tablica 7: Udio žena i muškaraca prema vrsti završenog visokog učilišta 2020. godine

2020.	Ukupno	Muškarci	Žene	Spolna raspodjela %	
				Muškarci	Žene
Ukupno	33 357	13 158	20 199	39,45%	60,55%
Visoke škole	1 450	773	677	53,31%	46,69%
Veleučilišta	5 163	2 401	2 762	46,50%	53,50%
Fakulteti	27 969	10 784	17 185	38,56%	61,44%
Stručni studij	3 278	1 375	1 903	41,95%	58,05%
Sveučilišni studij	22 806	8 383	14 423	34,76%	65,24%
Umjetničke akademije	660	226	434	34,24%	65,80%

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 14: Broj muškaraca i žena prema vrsti završenog visokog učilišta 2020. godine

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

4.3. Žene i muškarci magistri i doktori znanosti

4.3.1. Magistri znanosti

Magistar znanosti i sveučilišni specijalist su jedne od najpriznatijih i uglednijih titula. Prema Zakonu o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju, magistar znanosti je akademski stupanj koji osoba stječe nakon što završi sveučilišni poslijediplomski znanstveni studij ili osoba koja je završila sveučilišni poslijediplomski umjetnički studij. (Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju, bez dat.)

Sveučilišni specijalist je akademski naziv koji osoba stječe nakon što završi poslijediplomski specijalistički studij, koji traje jednu do dvije godine. Uz naziv sveučilišnog specijalista, piše se naznaka struke ili dijela struke koji je sukladan studijskom programu. (Zakonu o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju, bez dat.)

U tablici 8, prikazano je koliko je žena, a koliko muškaraca steklo akademski naziv magistra znanosti i sveučilišnog specijalista prema podacima u priopćenjima Državnog zavoda za statistiku.

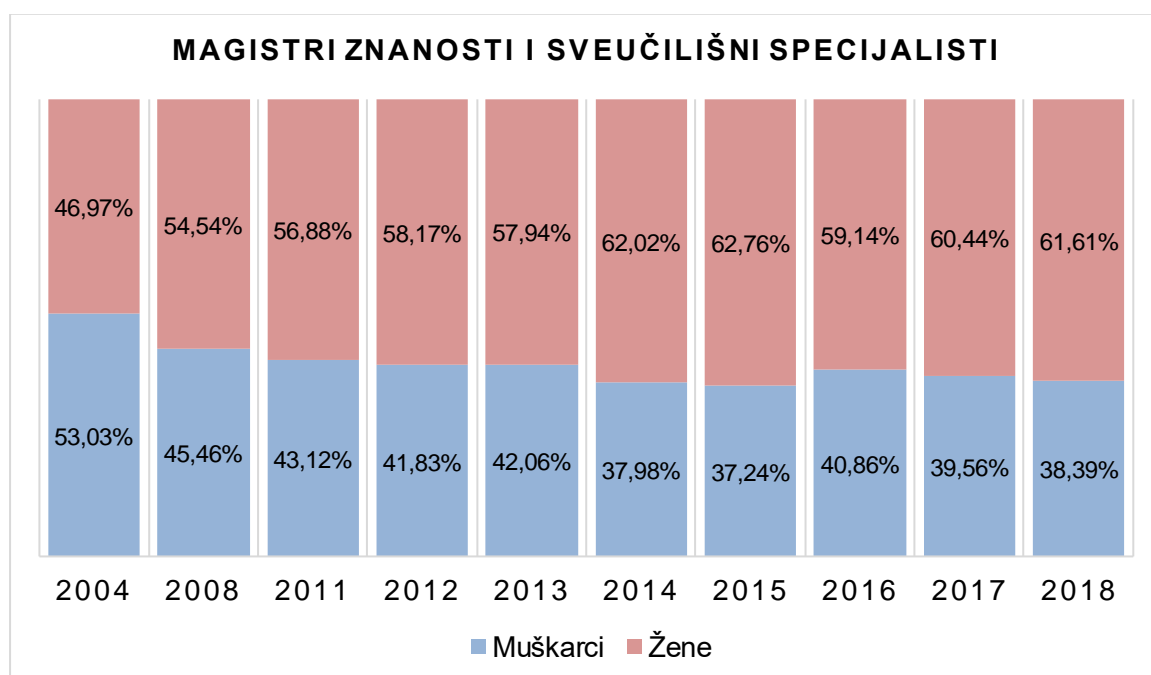
Prema tablici, vidljivo je da je najviše magistara znanosti bilo u 2012. godini, od kojih je 449 žena i 326 muškaraca. Najmanje magistara znanosti bilo je 2016. godine, od kojih je 487 žena i 288 muškaraca. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, vidi se kako je svake godine bilo više žena koje su stekle akademski naziv magistra znanosti, osim 2004. godine.

Sveučilišnih specijalista je bilo najviše 2013. godine i to njih 704. Od toga je bilo 409 žena i 295 muškaraca. Najmanje sveučilišnih specijalista bilo je 2008. godine, 85 žena i 73 muškarca. Kao i kod magistara znanosti, svake godine je više žena steklo titulu sveučilišnog specijalista.

Tablica 8: Magistri znanosti i sveučilišni specijalisti po godinama

				MAGISTRI ZNANOSTI			SVEUČILIŠNI SPECIJALISTI		
	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci
2004.	760	357	403	683	323	360	-	-	-
2008.	871	475	396	590	314	276	158	85	73
2011.	1 229	699	530	621	312	309	454	274	180
2012.	1518	883	635	785	433	352	653	404	249
2013.	775	449	326	71	40	31	704	409	295
2014.	595	369	226	12	7	5	583	362	221
2015.	521	327	194	9	3	6	512	324	188
2016.	487	288	199	10	1	9	477	287	190
2017.	546	330	216	3	2	1	543	328	215
2018.	508	313	195	2	1	1	506	312	194

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 15: Magistri znanosti i sveučilišni specijalisti, raspodjela po spolu (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

4.3.2. Doktori znanosti

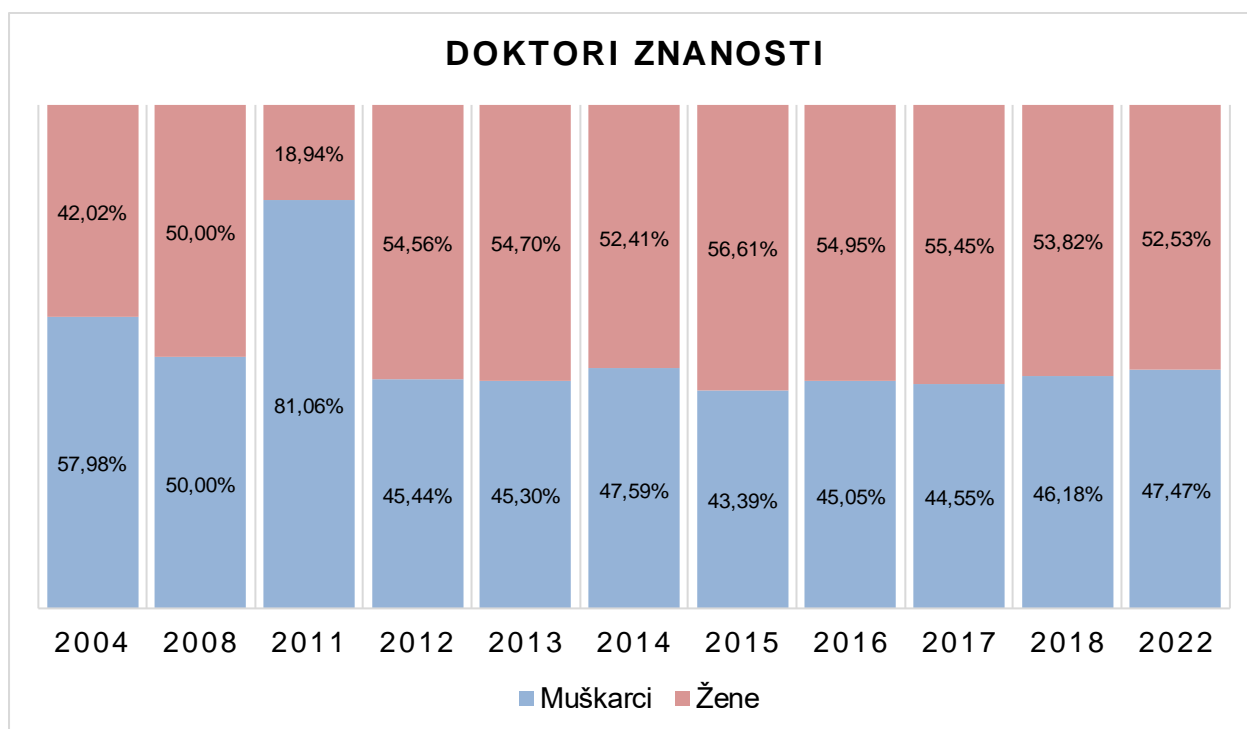
Doktor znanosti još je jedna od utjecajnijih i najuspješnijih akademskih titula koju osoba može steći u svom obrazovanju. Prema Zakonu o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju, osoba stječe akademski stupanj doktor ili doktorica znanosti te doktor umjetnosti ili doktorica umjetnosti, nakon što završi poslijediplomski sveučilišni studij u trajanju od najmanje tri godine. Uz akademski stupanj piše se i naznaka znanstvenog ili umjetničkog područja. (Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju, bez dat.)

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, koji se nalaze u tablici 9, najviše je doktora znanosti bilo 2012. godine. Titulu doktora znanosti steklo je više žena, njih 730, dok je muškaraca s titulom doktora znanosti bilo 608. Najmanje doktora znanosti bilo je 2004. godine od kojih je bilo 150 žena i 207 muškaraca. 2004. i 2011. su jedine godine u kojima je bilo više muškaraca doktora znanosti nego što je to bilo žena. Preostalih godina se veći postotak odnosio na žene doktorice znanosti.

Tablica 9: Doktori znanosti po godinama

	DOKTORI ZNANOSTI		
	Ukupno	Žene	Muškarci
2004.	357	150	207
2008.	494	247	247
2011.	1072	203	869
2012.	1 338	730	608
2013.	830	454	376
2014.	851	446	405
2015.	878	497	381
2016.	646	355	291
2017.	716	397	319
2018.	628	338	290
2022.	792	416	376

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 16: Doktori znanosti (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

4.3.2.1. Magistri znanosti i doktori znanosti u 2008.

U nastavku su odabrane tri reprezentativne godine u kojima će se usporediti udio žena i muškaraca prema stečenoj tituli magistra znanosti i sveučilišnog specijalista te doktora znanosti prema području znanosti.

Prva godina je 2008. te je, prema priopćenju Državnog zavoda za statistiku, sveukupno te godine bilo 871 magistara znanosti i sveučilišnih specijalista, od kojih su 475 žene, a 396 muškarci. Najviše njih bilo je u području društvenih znanosti, od kojih 56,66% žena i 43,34% muškaraca, a najmanje magistara znanosti i sveučilišnih specijalista bilo je u umjetničkom području. U svakom području više je žena koje nose titulu magistra znanosti i sveučilišnog specijalista osim u području tehničkih znanosti, gdje više muškaraca posjeduje tu titulu i to čak 64,7% više je muškaraca magistra znanosti nego žena.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, prosječna starost magistara znanosti, magistara i specijalista 2008. je bila 36,5 godina. Žene su mlađe od muškaraca u prosjeku te je prosječna starost žena bila 34 godine, dok je prosječna starost muškaraca bila 38 godina. Najviše zaposlenih žena i muškaraca po završetku navedenog studija je u području obrazovanja. (Državni zavod za statistiku, bez dat.)

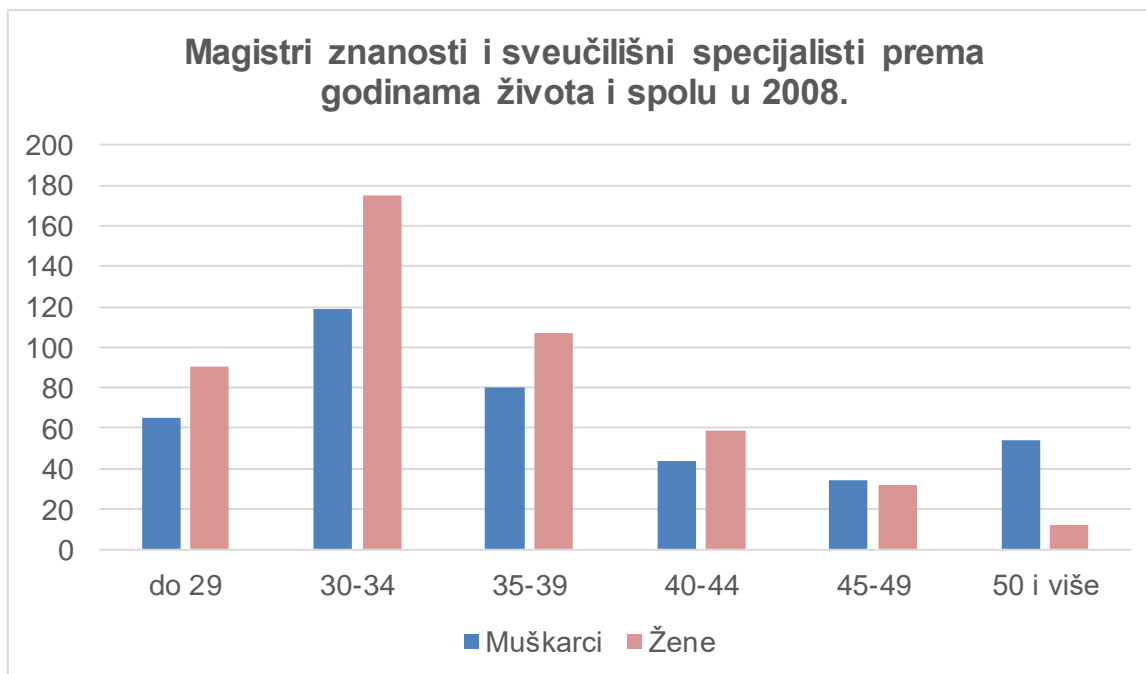
Doktora znanosti prema području znanosti je 2008. bilo 494. Podjednaki je bio broj žena i muškaraca doktora znanosti. Najviše ih je bilo u području biomedicine i zdravstva, gdje

je udio žena i muškaraca ponovno podjednak i iznosi 50% te je to područje znanosti koje broji najviše i žena i muškaraca. Najmanje doktora znanosti je bilo u području biotehničkih znanosti, ali je udio žena i muškaraca i u tom području podjednak. Prosječna starost doktora znanosti jest 40 godina. Prosječna dob žena je malo manja, 39 godina, dok je kod muškaraca prosječna dob 41 godinu. Grafikon 18 prikazuje prosječnu starost doktora znanosti prema podacima Državnog zavoda za statistiku. (Državni zavod za statistiku, bez dat.)

Tablica 10: Magistri i doktori znanosti prema području znanosti u 2008. godini

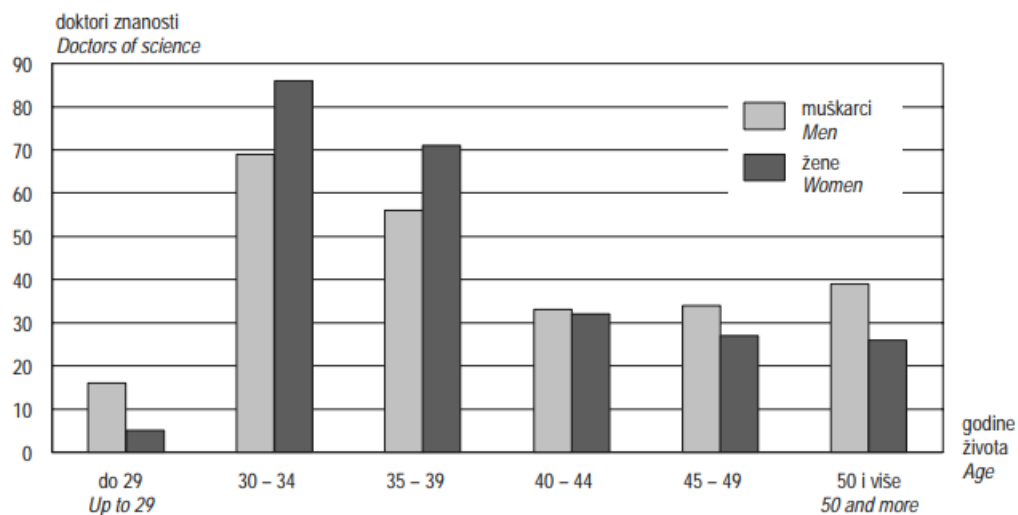
2008.	Magistri znanosti i sveučilišni specijalisti					Doktori znanosti prema području znanosti				
	Ukupno	Žene	Muškarci	Spolna raspodjela %		Ukupno	Žene	Muškarci	Spolna raspodjela	
				Žene	Muškarci				Žene	Muškarci
UKUPNO	871	475	396	54,54	45,46	494	247	247	50,00	50,00
Prirodne znanosti	61	42	19	68,85	31,15	91	52	39	57,14	42,86
Tehničke znanosti	119	21	98	17,65	82,35	76	15	61	19,74	80,26
Biomedicina i zdravstvo	56	36	20	64,29	35,71	124	62	62	50,00	50,00
Biotehničke znanosti	46	27	19	58,70	41,30	34	17	17	50,00	50,00
Društvene znanosti	503	285	218	56,66	43,34	97	49	48	50,52	49,48
Humanističke znanosti	60	43	17	71,67	28,33	72	52	20	72,22	27,78
Umjetničko područje	7	5	2	71,43	28,57	-	-	-	-	-
Interdisciplinarno područje	19	16	3	84,21	15,79	-	-	-	-	-

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 17: Magistri znanosti i sveučilišni specijalisti prema godinama života i spolu 2008. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

G-3. DOKTORI ZNANOSTI PREMA GODINAMA ŽIVOTA I SPOLU U 2008.
DOCTORS OF SCIENCE, BY AGE AND SEX, 2008

Grafikon 18: Doktori znanosti prema godinama života i spolu 2008. godine (Izvor: Državni zavod za statistiku)

4.3.2.2. Magistri znanosti i doktori znanosti u 2013.

Druga godine koja će biti detaljnije analizirana je 2013. godina. Te godine je bilo ukupno 775 magistara znanosti i sveučilišnih specijalista što je manje nego 2008. godine. Žena je bilo za 15,88% više nego muškaraca. Najviše magistara znanosti i sveučilišnih specijalista bilo je iz područja društvenih znanosti i to njih 477. Od 477 magistara znanosti i sveučilišnih specijalista iz područja društvenih znanosti 298 je bilo žena, a muškaraca 179 te je time udio muškaraca za 24,94% manji nego udio žena. Najmanje magistara znanosti i sveučilišnih specijalista bilo je iz interdisciplinarnog područja znanosti i to samo dva muškarca i jedna žena. Interdisciplinarno područje, kao i područje tehničke znanosti su dva područja s većim udjelom muškaraca nego žena. Tehničke znanosti broje 60 magistara znanosti i sveučilišnih specijalista od kojih je bilo 40 muškaraca te 20 žena, što je razlika od 33,34% u korist muškaraca.

Prema Državnom zavodu za statistiku, prosječna je starost magistara znanosti i sveučilišnih specijalista bila 36,9 godina, a najviše njih bilo je u dobi između 30 do 34 godine. Žene su u prosjeku, kao i 2008., mlađe od muškaraca. Prosječna starost žena je 35 godina, a muškaraca 39 godina. (Državni zavod za statistiku, bez dat.)

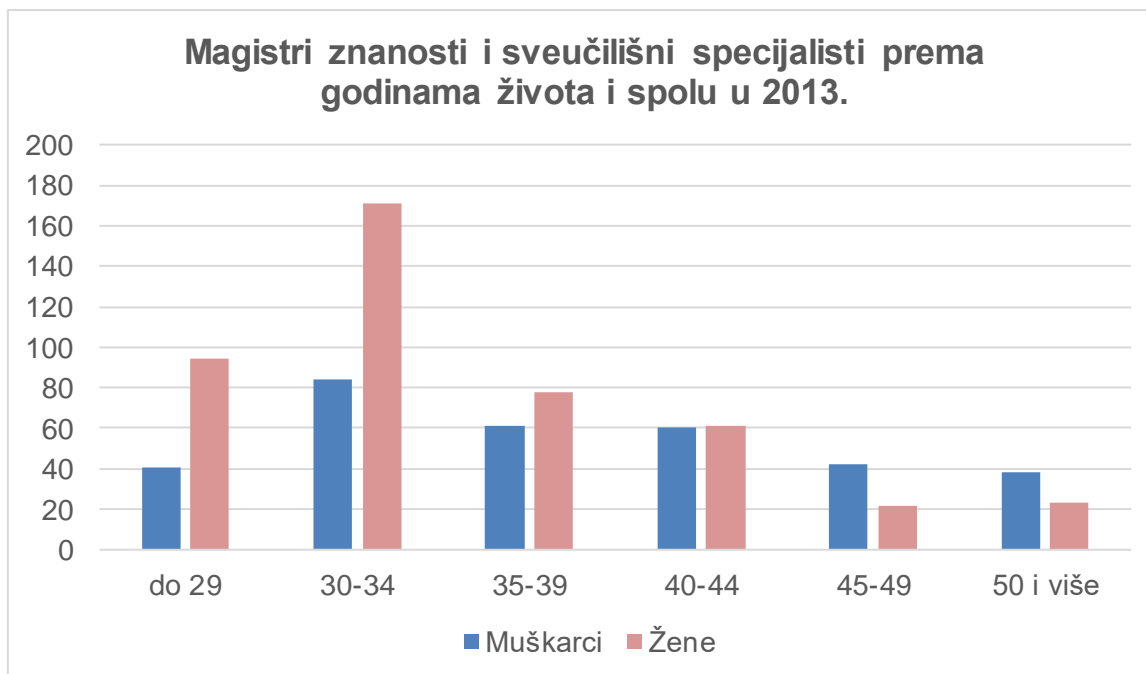
Od ukupno 830 doktora znanosti, udio žena jest 54,70%, a muškaraca 45,30%. Najveći broj doktorskih disertacija jest iz područja biomedicine i zdravstva. Udio žena u tom području iznosio je 56,40%, a muškaraca 43,60%. Nakon biomedicine i zdravstva, najveći je udio doktora znanosti iz područja društvenih znanosti. U području društvenih znanosti bilo je ukupno 179 doktora znanosti, pri čemu je udio žena doktorica znanosti bio 59,78%, a udio muškaraca doktora znanosti je bio 40,22%. Najmanje doktora znanosti bilo je iz umjetničkog područja. Od njih osam, 75% je žena, a preostalih 25% su muškarci.

Prema godinama starosti, Državni zavod za statistiku navodi kako je prosječna dob doktora znanosti 37,0 godina te je najviše njih u dobnoj skupini od 30 do 34 godine. Žene su u prosjeku mlađe od muškaraca kao i 2008. godine. Prosječna starost žena doktorica znanosti jest 36,5 godina dok je prosječna starost muškaraca doktora znanosti 37,6 godine. (Državni zavod za statistiku, bez dat.)

Tablica 11: Magistri i doktori znanosti prema području znanosti u 2013. godini

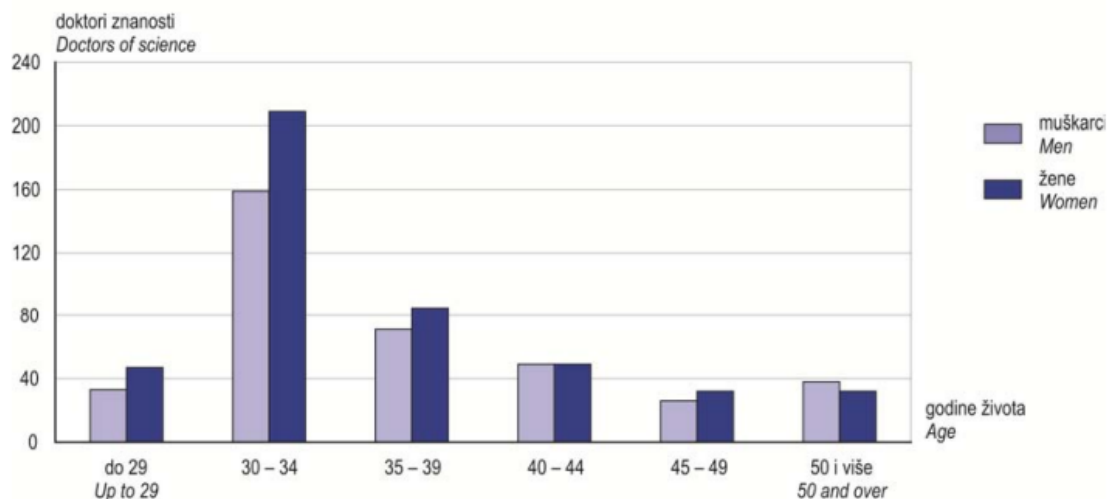
2013.	Magistri znanosti i sveučilišni specijalisti					Doktori znanosti prema području znanosti				
	Ukupno	Žene	Muškarci	Spolna raspodjela %		Ukupno	Žene	Muškarci	Spolna raspodjela %	
				Žene	Muškarci				Žene	Muškarci
UKUPNO	775	449	326	57,94	42,06	830	454	376	54,70	45,30
Prirodne znanosti	6	5	1	83,33	16,67	95	63	32	66,32	33,68
Tehničke znanosti	60	20	40	33,33	66,67	153	49	104	32,03	67,97
Biomedicina i zdravstvo	190	96	94	50,53	49,47	211	119	92	56,40	43,60
Biotehničke znanosti	24	19	5	79,17	20,83	60	33	27	55,00	45,00
Društvene znanosti	477	298	179	62,47	37,53	179	107	72	59,78	40,22
Humanističke znanosti	15	10	5	66,67	33,33	120	74	46	61,67	38,33
Umjetničko područje	-	-	-	-	-	4	3	1	75,00	25,00
Interdisciplinarno područje	3	1	2	33,33	66,67	8	6	2	75,00	25,00

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 19: Magistri znanosti i sveučilišni specijalisti prema godinama života i spolu 2013. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

G-3. DOKTORI ZNANOSTI PREMA GODINAMA ŽIVOTA I SPOLU U 2013.
DOCTORS OF SCIENCE, BY AGE AND SEX, 2013

Grafikon 20: Doktori znanosti prema godinama života i spolu 2013. godine (Izvor: Državni zavod za statistiku)

4.3.2.3. Magistri znanosti i doktori znanosti u 2018.

Posljednja analizirana godina jest 2018. godina. Te godine je ukupno 513 osoba steklo akademski naziv magistra znanosti i sveučilišnog specijalista. Udio žena koje su stekle navedeni akademski naziv iznosi je 61,99% dok je udio muškaraca bio 38,01%. U 2018. godini, muškaraca magistara znanosti i sveučilišnih specijalista je jedino bilo više u području tehničkih znanosti. Udio muškaraca u području tehničkih znanosti iznosio je 59,09%, a udio žena 40,91%. Najviše kandidata završilo je studij u području društvenih znanosti. Od sveukupno 286 kandidata, 170 su žene dok je 116 muškaraca. Nakon društvenih znanosti, studij s najviše magistara znanosti i sveučilišnih specijalista je biomedicina i zdravstvo. Udio žena u tom području je 71,97%, a muškaraca 28,03%. Najmanje kandidata bilo je iz umjetničkog područja kao što je to bila i situacija prethodno analiziranih godina. Udio žena u tom području je 33,33%, a muškaraca 66,67%.

Prema Državnom zavodu za statistiku, prosječna starost magistara znanosti i sveučilišnih specijalista bila je 38,3 godine. Prosječna dob žena još uvijek je manja od prosječne dobi muškaraca, što je bio slučaj i 2008. te 2013. godine. Prosječna starost žena magistara znanosti i sveučilišnih specijalista je 38,2 godine, dok je prosječna dob muškaraca 38,5 godina. Najviše kandidata bilo je u dobnoj skupini od 30 do 34 godine. (Državni zavod za statistiku, bez dat.)

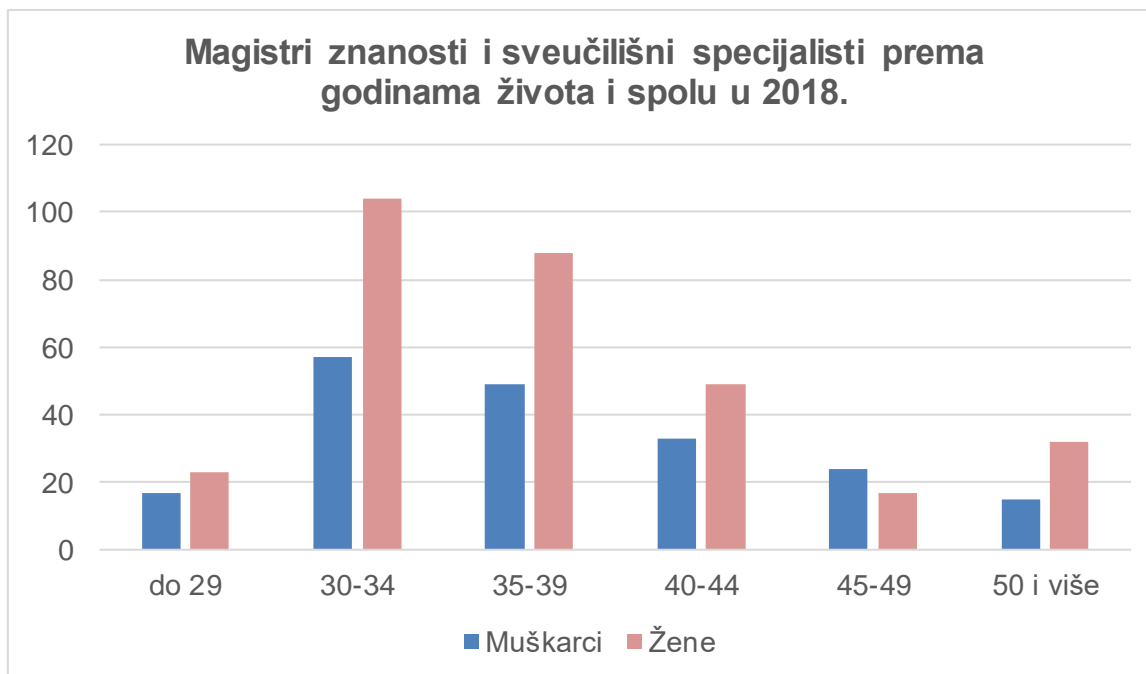
Od ukupno 647 doktora znanosti, udio žena doktorica znanosti bio je 53,94% dok je udio muškaraca doktora znanosti 46,06%. Najviše disertacija bilo je u području biomedicine i zdravstva. Udio žena doktorica znanosti u tom području iznosio je 64,46%, a udio muškaraca 35,54%. Nakon biomedicine i zdravstva, najviše doktora znanosti je bilo u području društvenih znanosti. U navedenom području je doktoriralo 74 žena i 64 muškarca. Udio žena s titulom doktora znanosti je time 54,01%, a muškaraca 45,99%. Najmanje doktora znanosti je u umjetničkom području te su sve osobe koje su doktorirale u tom području bile žene.

Prosječna starost doktora znanosti za 2018. godinu jest 38,5 godina. Ovoga puta je prosječna starost jednaka kod oba spola, ali je još uvijek najviše doktora znanosti u dobnoj skupini od 30 do 34 godine, što se može vidjeti na grafikonu 22. (Državni zavod za statistiku, bez dat.)

Tablica 12: Magistri i doktori znanosti prema području znanosti u 2018. godini

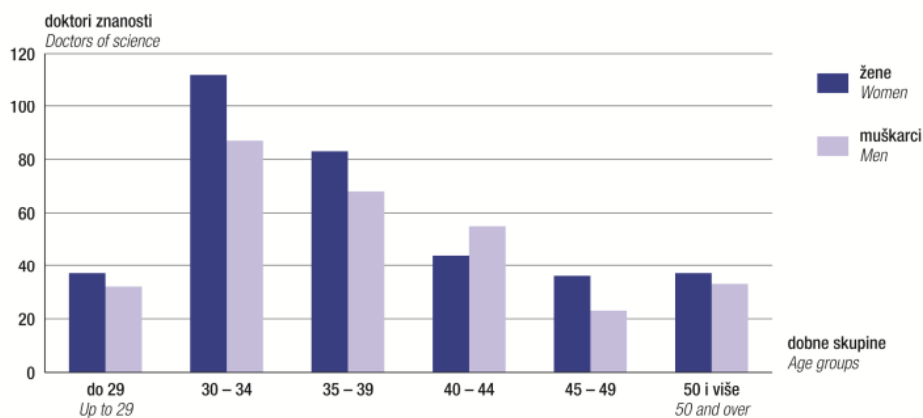
2018.	Magistri znanosti i sveučilišni specijalisti					Doktori znanosti prema području znanosti				
	Ukupno	Žene	Muškarci	Spolna raspodjela %		Ukupno	Žene	Muškarci	Spolna raspodjela	
				Žene	Muškarci				Žene	Muškarci
UKUPNO	513	318	195	61,99	38,01	647	349	298	53,94	46,06
Prirodne znanosti	5	3	2	60,00	40,00	93	55	38	29,14	40,86
Tehničke znanosti	22	9	13	40,91	59,09	120	31	89	25,83	74,17
Biomedicina i zdravstvo	157	113	44	71,97	28,03	166	107	59	64,46	35,54
Biotehničke znanosti	14	6	8	42,86	57,14	32	18	14	56,25	43,75
Društvene znanosti	286	170	116	59,44	40,56	137	74	63	54,01	45,99
Humanističke znanosti	4	3	1	75,00	25,00	91	53	38	58,24	41,76
Umjetničko područje	3	1	2	33,33	66,67	2	2	0	100,00	0,00
Interdisciplinarno područje	22	13	9	59,09	40,91	9	9	0	100,00	0,00

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 21: Magistri znanosti i sveučilišni specijalisti prema godinama života i spolu 2018. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

G-3. DOKTORI ZNANOSTI PREMA GODINAMA ŽIVOTA I SPOLU U 2018.
DOCTORS OF SCIENCE, BY AGE AND SEX, 2018

Grafikon 22: Doktori znanosti prema godinama života i spolu 2018. godine (Izvor: Državni zavod za statistiku)

5. Prosječna bruto i neto plaća zaposlenih u Republici Hrvatskoj

Prema Državnom zavodu za statistiku, definicija neto plaće je: „Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća obuhvaća plaće zaposlenih za obavljene poslove prema osnovi radnog odnosa i naknade za godišnji odmor, plaćeni dopust, blag dane i neradne dane određene zakonom, bolovanja do 42 dana, odsutnost za vrijeme stručnog obrazovanja, zastoje na poslu bez krivnje zaposlenoga i primitke prema osnovi naknada, potpora i nagrada u iznosima na koje se plaćaju doprinosi, porezi i prirezi.” (Državni zavod za statistiku, bez dat.)

Definicija prosječne bruto plaće prema Državnom zavodu za statistiku je: „Prosječna bruto plaća obuhvaća sve vrste neto isplata prema osnovi radnog odnosa i sljedeća zakonom propisana obvezatna izdvajanja: doprinose za mirovinsko osiguranje, porez na dohodak i prirez porezu na dohodak.” (Državni zavod za statistiku, bez dat.)

5.1. Prosječna bruto i neto plaća zaposlenih žena i muškaraca

Prosječne bruto i neto plaće zaposlenih po spolu bit će detaljnije analizirane za 2008., 2013. i 2018. godinu. Prema podacima u tablicama ispod, jasno je vidljivo kako se plaće svakih pet godina, i kod žena, a i kod muškaraca povećavaju. Unatoč povećanjima, vidi se jasna i nerazmjerna razlika po spolu prema prosječnim bruto i neto plaćama.

Prosječna mjesečna bruto plaća u 2008. godini, prema tablici 13, po zaposlenome (osobe koje su radile svih 12 mjeseci) iznosila je 7 507 kuna. Prosječna mjesečna bruto plaća za zaposlene žene iznosila je 7 016 kuna, a za muškarce 7 892 kune. Prosječna mjesečna neto plaća u Republici Hrvatskoj iznosila je 2008. godine 5 161 kunu. Neto plaća po zaposlenome za žene iznosila je 4 832 kune, a za muškarce 5 418 kuna.

Prosječna mjesečna bruto plaća je 2013. za svih 12 mjeseci po zaposlenome iznosila 7 926 kuna, dok je neto plaća iznosila 5 507 kuna. Prosječna bruto plaća za žene iznosila je 7 470 kuna, dok je za muškarce iznosila 8 319 kuna. Prosječna isplaćena neto plaća po zaposlenim ženama iznosila je 5 200 kuna, a za zaposlene muškarce 7 470 kuna.

2018. godine prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenome u Republici Hrvatskoj iznosila je 8612 kuna. Prosječna bruto plaća za zaposlene žene u 2018. iznosila je 7 970 kuna, a za muškarce 9 196 kuna. Prosječna isplaćena neto plaća zaposlenih žena iznosila je 5 716 kuna, a za zaposlene muškarce 6 571 kunu.

Tablica 13: Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih po spolu u 2008.

u kn	Prosjek 2008.	
	Prosječna mjesečna bruto plaća	Prosječna mjesečna neto plaća
Ukupno	7 507	5 161
Muškarci	7 892	5 418
Žene	7 016	4 832

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Tablica 14: Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih po spolu u 2013.

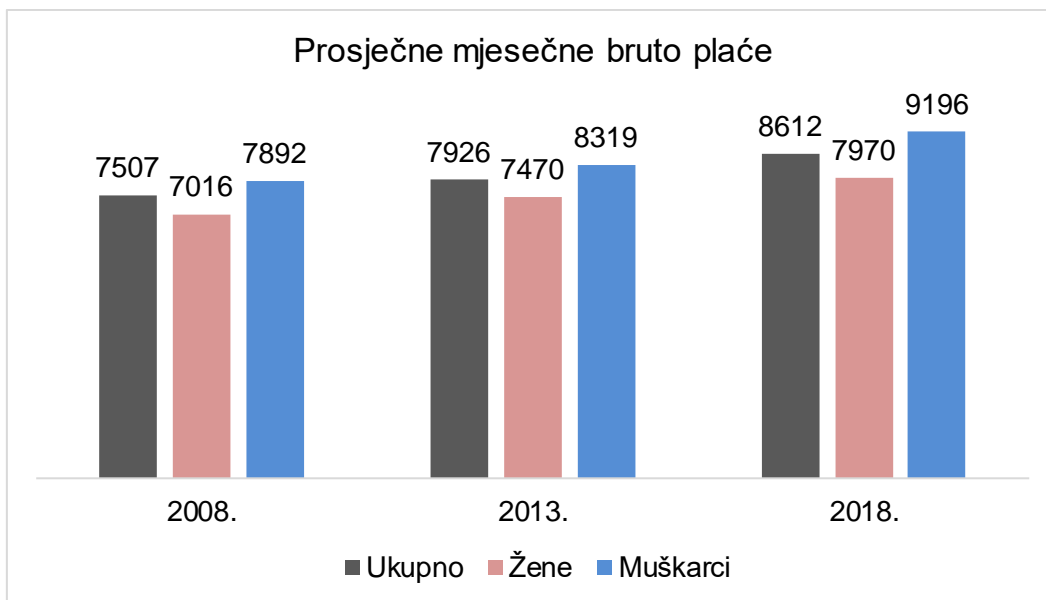
u kn	Prosjek 2013.	
	Prosječna mjesečna bruto plaća	Prosječna mjesečna neto plaća
Ukupno	7 926	5 507
Muškarci	8 319	5 773
Žene	7 470	5 200

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

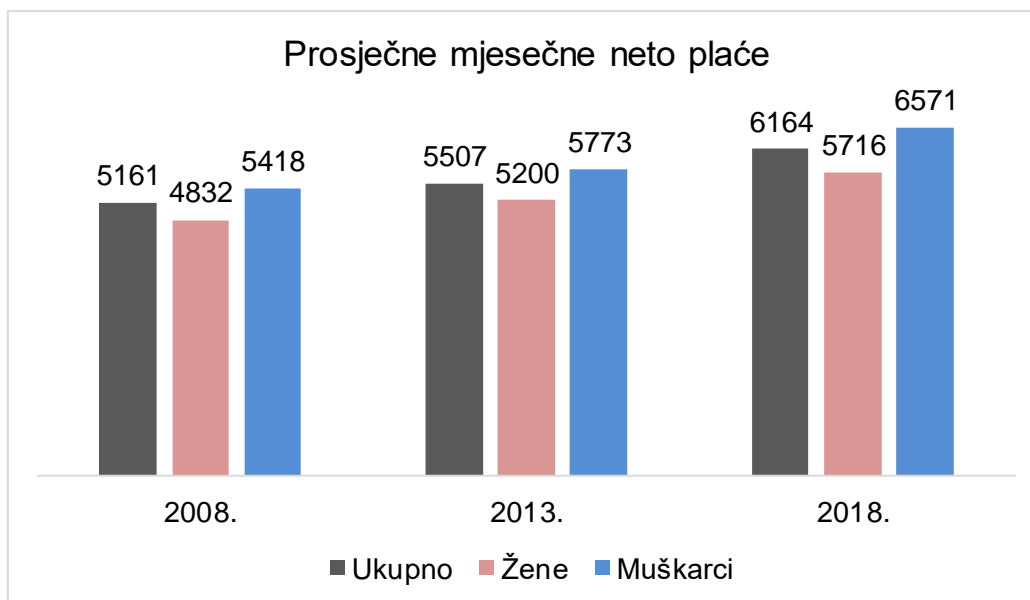
Tablica 15: Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih po spolu u 2018.

u kn	Prosjek 2013.	
	Prosječna mjesečna bruto plaća	Prosječna mjesečna neto plaća
Ukupno	8 612	6 164
Muškarci	9 196	6 571
Žene	7 970	5 716

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 23: Prosječne mjesečne bruto plaće po godinama (izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Grafikon 24: Prosječne mjesečne neto plaće po godinama (izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

5.2. Prosječna bruto i neto plaća zaposlenih žena i muškaraca po djelatnostima

Prema podacima u tablici 16, u 2008. godini, najviša bruto plaća žena iznosila je 10 239 kuna na području financijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja. Još jedno područje kod kojeg bruto plaća žena prelazi 10 000 kuna je područje rudarstva i vađenja, gdje žene imaju veću plaću od muškaraca za 8%. Razlog većoj plaći u ovom sektoru je taj da na području Republike Hrvatske ima izrazito malo diplomiranih inženjera rudarstva te je trend većih plaća u žena konstantan. Žene su više plaćene i na području građevinarstva i prosječna bruto plaća iznosila je 6 714 kuna za žene i 6 147 kuna za muškarce. Najviša bruto plaća muškaraca također je u sektoru financijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja te iznosi 14 146 kuna. Kada bi usporedili ovaj sektor, bruto plaća muškaraca veća je za 28% nego bruto plaća žena. Najmanja prosječna bruto plaća zaposlenih žena je u sektoru administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti i iznosila je 5 224 kune. Muškarci također imaju najmanju bruto plaću u ovom sektoru i iznosila je 5 606 kuna.

2013. godine, najviša plaća žena bila je u području informacija i komunikacija i iznosila je 10 706 kuna. Bruto plaća muškaraca u navedenoj djelatnosti iznosila je 12 098 kuna, što je za 12% veće od prosječne bruto plaće žena u istoj djelatnosti. Najviša bruto isplata za muškarce je na području financijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja i iznosila je 14 146 kuna, dok je za žene prosječna bruto plaća u navedenim djelatnostima iznosila 10 239 kuna. Ako se računaju postoci, dobije se da muškarci imaju u prosjeku 28% veću plaću od žena zaposlenih u financijskoj djelatnosti i djelatnosti osiguranja. Najmanja prosječna bruto isplata zaposlenih žena je u sektoru administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti kao i 2008. godine. Bruto isplata u prosjeku je za 7% veća kod muškaraca u istom sektoru te muškarci također u navedenoj djelatnosti imaju najmanju prosječnu bruto plaću. Kao i 2008. godine, djelatnosti u kojima žene imaju veću prosječnu bruto plaću su rudarstvo i vađenje te građevinarstvo.

Posljednja godina za koju će se analizirati prosječna bruto plaća je 2018. godina. Te godine žene imaju veću prosječnu bruto plaću od muškaraca u tri sektora: rudarstvo i vađenje za 2% (10 107 kune), građevinarstvo za 1% (6 714 kune) i opskrba električnom energijom za 8% (10 991 kuna). Najviše plaće muškaraca su u financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja (15 260 kuna), informacije i komunikacije (13 090 kuna) i djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (11 906). Najveća razlika u plaćama je u sektoru djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi gdje je prosječna bruto plaća muškaraca veća za 28% od prosječne bruto plaće žena.

Tablica 16: Prosječne bruto i neto plaće prema spolu 2008.

2008.	Prosječne bruto isplate po zaposlenome			Prosječne neto isplate po zaposlenome		
	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
Ukupno	7 507	7 892	7 016	5 161	5 418	4 832
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	6 395	6 641	5 636	4 615	4 801	4 042
Rudarstvo i vađenje	9 467	9 296	10 079	6 431	6 361	6 681
Prerađivačka industrija	6 455	7 048	5 357	4 510	4 908	3 773
Opskrba električnom energijom	9 095	9 269	8 404	6 333	6 462	5 821
Opskrba vodom	7 145	7 202	6 885	5 072	5 120	4 858
Građevinarstvo	6 209	6 147	6 714	4 397	4 368	4 628
Trgovina na veliko i malo	6 489	7 234	5 742	4 479	4 945	4 010
Prijevoz i skladištenje	7 981	8 179	7 413	5 540	5 678	5 144
Djelatnosti pružanja smještaja i pripreme hrane	6 297	6 772	5 873	4 415	4 700	4 160
Informacije i komunikacije	10 598	11 094	9 789	6 833	7 140	6 334
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	11 444	14 146	10 239	7 303	8 714	6 675
Poslovanje nekretninama	7 667	8 112	7 075	5 220	5 500	4 848
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	9 847	10 577	8 874	6 358	6 779	5 797
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	5 467	5 606	5 244	3 887	3 987	3 727
Javna uprava i obrana	8 790	9 426	7 941	6 084	6 555	5 454
Obrazovanje	7 768	9 001	7 361	5 374	6 069	5 144
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	8 781	11 175	8 122	5 949	7 353	5 563
Umjetnost, zabava i rekreacija	7 695	8 312	7 189	5 294	5 678	4 978
Ostale uslužne djelatnosti	6 834	7 593	6 184	4 703	5 189	4 288

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Tablica 17: Prosječne bruto i neto plaće prema spolu 2013.

2013.	Prosječne bruto isplate po zaposlenome			Prosječne neto isplate po zaposlenome		
	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
Ukupno	7 926	8 319	7 470	5 507	5 773	5 200
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	6 801	7 015	6 145	4 974	5 141	4 459
Rudarstvo i vađenje	10 032	9 931	10 652	6 860	6 848	6 934
Prerađivačka industrija	6 824	7 345	5 855	4 827	5 181	4 168
Opskrba električnom energijom	9 963	10 067	9 543	6 951	7 046	6 567
Opskrba vodom	7 390	7 384	7 418	5 325	5 335	5 283
Građevinarstvo	6 167	6 067	6 938	4 446	4 395	4 844
Trgovina na veliko i malo	6 914	7 695	6 195	4 821	5 315	4 366
Prijevoz i skladištenje	8 491	8 584	8 209	5 930	6 004	5 706
Djelatnosti pružanja smještaja i pripreme hrane	7 069	7 824	6 429	4 993	5 452	4 604
Informacije i komunikacije	11 601	12 098	10 706	7 516	7 839	6 935
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	11 746	14 006	10 636	7 569	8 771	6 979
Poslovanje nekretninama	7 617	8 467	6 674	5 246	5 793	4 638
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	9 978	10 594	9 226	6 538	6 916	6 076
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	5 179	5 071	5 364	3 776	3 721	3 871
Javna uprava i obrana	8 766	9 359	7 988	6 182	6 643	5 576
Obrazovanje	8 109	9 368	7 710	5 669	6 349	5 454
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	8 930	11 244	8 275	6 114	7 442	5 737
Umjetnost, zabava i rekreacija	7 813	8 455	7 299	5 480	5 891	5 151
Ostale uslužne djelatnosti	7 500	8 009	7 052	5 223	5 585	4 904

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Tablica 18: Prosječne bruto i neto plaće prema spolu 2018.

2018.	Prosječne bruto isplate po zaposlenome			Prosječne neto isplate po zaposlenome		
	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
Ukupno	8 612	9 196	7 970	6 164	6 571	5 716
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	7 144	7 420	6 417	5 355	5 567	4 798
Rudarstvo i vađenje	10 918	10 889	11 107	7 728	7 740	7 651
Prerađivačka industrija	7 757	8 359	6 659	5 618	6 030	4 866
Opskrba električnom energijom	10 919	10 900	10 991	7 772	7 802	7 652
Opskrba vodom	7 731	7 750	7 654	5 719	5 753	5 585
Građevinarstvo	7 306	7 215	8 022	5 366	5 319	5 733
Trgovina na veliko i malo	7 969	9 090	6 999	5 701	6 436	5 065
Prijevoz i skladištenje	8 799	8 965	8 295	6 335	6 465	5 941
Djelatnosti pružanja smještaja i pripreme hrane	7 498	8 251	6 860	5 437	5 928	5 020
Informacije i komunikacije	12 242	13 090	10 781	6 239	6 952	5 676
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	12 487	15 260	11 168	8 477	10 171	7 670
Poslovanje nekretninama	8 563	9 308	7 704	6 097	6 620	5 494
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	10 590	11 289	9 759	7 313	7 788	6 749
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	6 231	6 558	5 770	4 592	4 841	4 241
Javna uprava i obrana	9 503	10 173	8 729	6 871	7 399	6 261
Obrazovanje	8 281	9 589	7 895	5 958	6 775	5 717
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	9 399	11 906	8 681	6 649	8 222	6 198
Umjetnost, zabava i rekreacija	8 322	9 264	7 570	5 987	6 599	5 498
Ostale uslužne djelatnosti	7 897	8 684	7 256	5 689	6 242	5 238

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

5.3. Razlike u plaći žena i muškaraca

Prema tablicama u prošlom odlomku, jasno se vidi kako muškarci u većini slučajeva i u skoro svim djelatnostima imaju veću prosječnu plaću nego žene. Borba sa nejednakostima koje postoje među spolovima još uvijek postoje na tržištu rada, no ipak nije rješenje samo da se muškarcima i ženama daje ista plaća, već postoje određeni razlozi zbog kojih se javlja ta nejednakost.

Prema podacima Europskog parlamenta, Republika Hrvatska nalazi se na dvanaestom mjestu od ukupno 27 europskih država, s obzirom na rodnu razliku u plaćama po zemljama. Razlika u plaći u Republici Hrvatskoj iznosi 11,1%, dok je na području cijele Europske unije 12,7%. Uzroci rodne razlike u plaćama su mnogobrojni te će u nastavku biti navedeni samo neki od njih. (Europski parlament, 2023.)

Prvi problem koji se javlja kod razlike plaća, je taj da žene češće rade skraćeno, u odnosu na muškarce. Razlog skraćenog radnog vremena jest taj da u većini slučajeva žene obavljaju kućanske poslove i brinu o djeci, tj. možemo reći da obavljaju poslove koji im nisu plaćeni. Time žene vremenski na tjednoj bazi rade više, ali za manje novaca. 28% žena radi skraćeno, dok je kod muškaraca taj postotak samo 8%. (Europski parlament, 2023.)

Drugi problem jest taj da je puno žena spriječeno u vezi karijere i odabira željenog posla radi preuzimanja obiteljskih obaveza i brige za djecu. Najčešće su muškarci oni koji su zaduženi za odlazak na plaćeni posao, a obiteljske obaveze i posao kod kuće prepuštaju ženama. (Europski parlament, 2023.)

Treći razlog koji dovodi do nejednakosti plaća među spolovima je da više žena radi u slabije plaćenim sektorima. Primjeri takvih sektora su njega, zdravstvo ili obrazovanje. U znanosti, tehnologiji i inženjerstvu zaposlen je veći udio muškaraca, a to je detaljnije bilo analizirano u prethodnim poglavljima gdje se promatrao broj žena i muškaraca na pojedinim studijima kao i prosječna mjesečna bruto plaća po djelatnostima. (Europski parlament, 2023.)

Posljednji problem vezani uz nejednakost plaća jest da je u menadžmentu manji postotak menadžerica koje, osim što ih ima manje, imaju i manje plaće. (Europski parlament, 2023.) Te razlike se javljaju jer se još u društvu smatra da su muškarci bolji spol kod donošenja važnih odluka te se njih smatra autoritetima te boljim vođama od žena.

6. Zaposlenost stanovništva u Republici Hrvatskoj

6.1. Zaposlenost žena i muškaraca po županijama u Republici Hrvatskoj

Tablica 19 prikazuje aktivno stanovništvo i ukupnu zaposlenost u Republici Hrvatskoj prema spolu i županijama u 2021. godini za prvo tromjesečje. S obzirom na prvo tromjesečje u 2020., porast broja zaposlenih 2021. godine ostvarilo je 19 županija. Najveći porast zabilježen je u Zadarskoj (5,4%), Međimurskoj (4,7%) te Sisačko-moslavačkoj županiji (4,4%). Iz tablice se može vidjeti kako u svakoj županiji, osim u Gradu Zagrebu, ima više muškaraca koji su radno sposobni. S obzirom na ukupno aktivno stanovništvo, udio muškaraca iznosi 52%, a udio žena 48%. Najviše radno sposobnih muškaraca, osim grada Zagreba, nalazi se u Splitsko-dalmatinskoj županiji (93 362). Ista situacija vrijedi i za radno sposobne žene (89 384). Najmanje radno sposobnih muškaraca ima u Ličko-senjskoj županiji (9 447), kao i žena (7 840). Što se tiče ukupne zaposlenosti, najviše zaposlenih muškaraca i žena ima u Splitsko-dalmatinskoj županiji, a najmanje u Ličko-senjskoj. Prema podacima može se zaključiti da je radno sposobnih žena i ukupno zaposlenih žena u gotovo svakoj županiji manje nego muškaraca.

Tablica 20 prikazuje aktivno stanovništvo i ukupnu zaposlenost u Republici Hrvatskoj prema spolu i županijama u 2023. godini za prvo tromjesečje. S obzirom na stanje u 2021. godini, još uvijek je u svim županijama više radno sposobnih i zaposlenih muškaraca pa i u Gradu Zagrebu iako je u Gradu Zagrebu u 2021. godini bio veći udio radno sposobnih žena. Splitsko-dalmatinska županija broji najviše radno sposobnih muškaraca, njih 93 362 (51%), a i žena 89 384 (49%). Najmanje aktivnog stanovništva je ponovno u Ličko-senjskoj županiji gdje je 9 447 (54%) radno sposobnih muškaraca, a 7 840 (46%) žena. Kao i kod aktivnog stanovništva, situacija je podjednaka i ako se promatra ukupnu zaposlenost. Najviše zaposlenih muškaraca i žena je u Splitsko-dalmatinskoj županiji, a najmanje u Ličko-senjskoj. Dakle, kao i 2021. godine, još je uvijek više zaposlenih muškaraca, nego žena.

Tablica 19: Radno sposobno stanovništvo i zaposlenost žena i muškaraca u 2021.

Županija	Aktivno stanovništvo			Ukupno zaposleni		
	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
Republika Hrvatska	1 680 633	880 191	800 442	1 515 288	805 555	709 733
Zagrebačka	133 965	71 737	62 228	126 517	68 168	58 349
Krapinsko-zagorska	53 258	29 236	24 022	50 314	27 938	22 376
Sisačko-moslavačka	59 289	31 609	27 680	49 958	27 429	22 529
Karlovačka	46 050	24 809	21 241	42 213	23 298	18 915
Varaždinska	70 624	37 668	32 956	67 530	36 176	31 354
Koprivničko-križevačka	40 152	22 008	18 144	37 599	20 865	16 734
Bjelovarsko-bilogorska	40 216	21 763	18 453	35 426	19 552	15 874
Primorsko-goranska	118 977	61 690	57 287	108 841	57 174	51 667
Ličko-senjska	17 287	9 447	7 840	15 175	8 494	6 681
Virovitičko-podravska	28 239	15 438	12 801	23 332	13 203	10 129
Požeško-slavonska	24 440	13 264	11 176	21 536	11 984	9 552
Brodsko-posavska	50 337	28 289	22 048	42 986	25 220	17 766
Zadarska	63 110	33 101	30 009	57 700	30 717	26 983
Osječko-baranjska	112 474	59 158	53 316	94 012	51 361	42 651
Šibensko-kninska	37 510	19 604	17 906	32 045	17 002	15 043
Vukovarsko-srijemska	54 869	29 918	24 951	47 190	26 624	20 566
Spitsko-dalmatinska	182 746	93 362	89 384	153 238	80 156	73 082
Istarska	91 014	48 384	42 630	84 026	44 932	39 094
Dubrovačko-neretvanska	52 014	27 538	24 476	45 058	24 447	20 611
Međimurska	43 718	23 581	20 137	41 253	22 510	18 743
Grad Zagreb	359 862	178 268	181 594	338 860	167 929	170 931

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

Tablica 20: Radno sposobno stanovništvo i zaposlenost žena i muškaraca u 2023.

Županija	Aktivno stanovništvo			Ukupno zaposleni		
	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
Republika Hrvatska	1 708 807	899 129	809 678	1 586 438	845 218	741 220
Zagrebačka	138 795	74 754	64 041	133 701	72 300	61 401
Krapinsko-zagorska	53 753	29 555	24 198	51 745	28 632	23 113
Sisačko-moslavačka	58 469	31 667	26 801	51 675	28 751	22 924
Karlovačka	46 327	24 965	21 362	43 699	23 897	19 802
Varaždinska	72 713	39 199	33 514	70 461	38 092	32 369
Koprivničko-križevačka	41 152	22 490	18 662	39 133	21 588	17 545
Bjelovarsko-bilogorska	39 933	21 567	18 366	36 373	19 962	16 411
Primorsko-goranska	120 849	62 872	57 977	113 851	59 833	54 018
Ličko-senjska	17 653	9582	8 071	16 066	8 918	7 148
Virovitičko-podravska	27 960	15 131	12 829	23 804	13 337	10 467
Požeško-slavonska	24 503	13 348	11 155	22 142	12 336	9 806
Brodsko-posavska	51 056	28 848	22 208	45 213	28 745	16 468
Zadarska	65 215	34 017	31 198	61 101	32 257	28 844
Osječko-baranjska	111 039	58 442	52 597	96 230	52 641	43 589
Šibensko-kninska	38 204	20 028	18 176	33 964	17 965	15 999
Vukovarsko-srijemska	54 310	29 538	24 772	48 323	27 279	21 044
Spitsko-dalmatinska	185 751	95 309	90 442	162 648	84 656	77 992
Istarska	95 951	51 190	44 761	92 101	49 414	42 687
Dubrovačko-neretvanska	52 815	27 829	24 986	47 014	25 200	21 814
Međimurska	44 998	24 281	20 717	42 867	23 287	19 580
Grad Zagreb	366 862	184 126	182 736	353 828	177 738	176 090

(Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)

6.1.1. Usporedba udjela zaposlenosti Varaždinske županije s ostatkom Republike Hrvatske

Zaposlenih osoba 2023. godine bilo je 1 586 438, od kojih je 845 218 bilo muškaraca i 741 220 žena. Udio Varaždinske županije u ukupnom broju zaposlenih Republike Hrvatske iznosi 4,44%. Zaposlenih u pravnim osobama u mjesecu ožujku 2023. u Republici Hrvatskoj bilo je 1 386 640, od čega su 660 416 žene, a muškaraca je 726 224. U Varaždinskoj županiji bilo je ukupno 61 996 zaposlenih u pravnim osobama od kojih je 28 955 žena, a preostalih 33 041 je osoba muškog spola. (Državni zavod za statistiku, bez dat.)

7. Nezaposlenost stanovništva u Republici Hrvatskoj

Prema Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (HZZ), stopa anketne nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj za prvo tromjesečje u 2023. godini iznosila je 7,3%. U usporedbi sa 2021. godinom, broj nezaposlenih osoba po mjesecima koje su registrirane u evidenciji HZZ-a pada. Prema nezaposlenosti spolova, od ukupnog broja nezaposlenih 41,2% je muškaraca, a 58,8% žena. Prema starosti, najveća nezaposlenost je u dobnoj skupini od 50 i više (25%), a najmanja zaposlenost je kod osoba od 15 do 24 godine (12,2%). Što se tiče obrazovanja, najviše nezaposlenih je sa završenom srednjom školom za trogodišnja zanimanja, škola za KV i VKV radnike te gimnazijom (58,4%). Najmanja zaposlenost je kod osoba sa prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem, visokom školom, fakultetom, magisterijom i doktoratom (18,2%). Nezaposlenih osoba prema trajanju nezaposlenosti je najviše u domeni od 0 do 6 mjeseci (44,7%), a najmanje ih je u domeni od 6 do 12 mjeseci (16%). Najviše traženih radnika je u djelatnostima zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, prerađivačkoj industriji te obrazovanju. (Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2023.)

7.1. Nezaposlenost žena i muškaraca po županijama u Republici Hrvatskoj

Tablica 21 prikazuje registriranu nezaposlenost u 2021. i 2023. Ukupna nezaposlenost Republike Hrvatske se u 2021. godini s 165 345 stanovnika smanjila na 122 369 u 2023. godini, što je smanjenje za 13%. Najviša nezaposlenost 2021. godine bila je u Splitsko-dalmatinskoj županiji kada je bilo nezaposleno 13 206 muškaraca i 16 302 žena. Najniža nezaposlenost je bila na području Ličko-senjske županije gdje je od ukupno 2 112 nezaposlenih stanovnika, nezaposleno 953 muškaraca te 1 159 žena. U 2023. godini je najviša nezaposlenost također na području Splitsko-dalmatinske županije sa sveukupno 23 103 osoba. Nezaposlenih muškaraca je 10 653, a žena 12 450. Najniža nezaposlenost je, kao i 2021. godine u Ličko-senjskoj županiji gdje je bilo 664 nezaposlenih muškaraca i 923 žena. Razlog zašto je u Splitsko-dalmatinskoj županiji najviše nezaposlenih, a u Ličko-senjskoj najmanje može se nalaziti u činjenici da nakon grada Zagreba najveći broj stanovnika živi u Splitsko-dalmatinskoj županiji dok najmanji broj stanovnika živi u Ličko-senjskoj županiji. Unatoč smanjenju nezaposlenosti u dvije godine, još je uvijek veći udio nezaposlenih žena u Republici Hrvatskoj nego muškaraca, a županija u kojoj je ta razlika najveća je Osječko-baranjska županija.

Tablica 21: Registrirana nezaposlenost u 2021. i 2023.

Županija	2021.			2023.		
	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
Republika Hrvatska	165 345	74 636	90 709	122 369	53 911	68 458
Zagrebačka	7 448	3 509	3 939	5 094	2 454	2 640
Krapinsko-zagorska	2 944	1 298	1 646	2 008	923	1 085
Sisačko-moslavačka	9 331	4 180	5 151	6 794	2 917	3 877
Karlovačka	3 837	1 511	2 326	2 628	1 068	1 560
Varaždinska	3 094	1 492	1 602	2 252	1 107	1 145
Koprivničko-križevačka	2 553	1 143	1 410	2 019	902	1 117
Bjelovarsko-bilogorska	4 793	2 214	2 579	3 560	1 605	1 955
Primorsko-goranska	10 136	4 516	5 620	6 998	3 039	3 959
Ličko-senjska	2 112	953	1 159	1 587	664	923
Virovitičko-podravska	4 907	2 235	2 672	4 156	1 794	2 362
Požeško-slavonska	2 904	1 280	1 624	2 361	1 012	1 349
Brodsko-posavska	7 351	3 069	4 282	5 843	2 103	3 740
Zadarska	5 410	2 384	3 026	5 114	2 760	2 354
Osječko-baranjska	18 462	7 797	10 665	14 809	5 801	9 008
Šibensko-kninska	5 465	2 602	2 863	4 240	2 063	2 177
Vukovarsko-srijemska	7 679	3 294	4 385	5 987	2 259	3 728
Splitsko-dalmatinska	29 508	13 206	16 302	23 103	10 653	12 450
Istarska	6 988	3 452	3 536	3 850	1 776	2 074
Dubrovačko-neretvanska	6 956	3 091	3 865	5 801	2 629	3 172
Međimurska	2 465	1 071	1 394	2 131	994	1 137
Grad Zagreb	21 002	10 339	10 663	13 034	6 388	6 646

Izvor: izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku

7.1.1. Usporedba udjela nezaposlenosti Varaždinske županije s ostatkom Republike Hrvatske

Stopa registrirane nezaposlenosti je u prvom tromjesečju 2023. u Varaždinskoj županiji iznosila 3,1%, dok je na području cijele Republike Hrvatske iznosila 7,2% u mjesecu siječnju. Za muškarce je iznosila 6,0%, a za žene 8,5%. U Varaždinskoj županiji je u siječnju stopa nezaposlenosti bila 3,1% pri čemu je stopa nezaposlenosti muškaraca iznosila 2,8%, a žena 3,4%. (Državni zavod za statistiku, 2023.)

Prema razini obrazovanja na području Republike Hrvatske je bilo 111 980 nezaposlenih osoba krajem ožujka, od kojih je 2 138 osoba u Varaždinskoj županiji. Prema obrazovanju, najviše njih bilo je sa završenim trogodišnjim srednjim školama. Od ukupno 6 284 u Republici Hrvatskoj, 200 ih je bilo u Varaždinskoj županiji. Muškaraca je bilo 108 od 2 930, a žena 92 od 3 354 nezaposlene osobe s prethodno navedenim stupnjem obrazovanja. Najmanje nezaposlenih osoba je sa fakultetima, akademijama, magisterijom ili doktoratom. Od 9 396 osoba, 3 301 je muškaraca, a 6 095 žena u Republici Hrvatskoj. Od tog ukupnog broja nezaposlenih u toj kategoriji, 153 ih je na području Varaždinske županije. 70 je nezaposlenih muškaraca s fakultetom, akademijom, magisterijom ili doktoratom, a 83 osobe su ženskog spola.

Prema starosti, najviše nezaposlenih osoba bilo je u dobnoj skupini od 55 do 59 godina. Od ukupno 15 190 nezaposlenih osoba, nezaposlenih muškaraca je 6 852, a žena 8 338. Na području Varaždinske županije je od prethodno navedenih 15 190 nezaposlenih osoba bilo 308 osoba. 186 je nezaposlenih muškaraca, a 122 je žena. Najmanje nezaposlenih osoba je u dobnoj skupini od 15 do 19 godina. U cijeloj Republici Hrvatskoj je to 3 903 osoba od kojih je 2 088 muškaraca i 1 815 žena. Od ukupno 3 903, 200 ih je u Varaždinskoj županiji. Muškaraca je 108 (54%), a žena 92 (46%).

Tablica 22: Usporedba nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja

Razina obrazovanja	Republika Hrvatska			Varaždinska županija		
	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
Bez škole ili nezavršena osnovna škola	6 284	2 930	3 354	200	108	92
Osnovna škola	20 755	9 621	11 134	486	261	225
Trogodišnja SŠ	34 710	17 761	16 949	575	342	233
Četverogodišnja SŠ i gimnazije	33 006	13 545	19 461	529	234	295
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i visoka škola	7 829	2 866	4 963	195	66	129
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	9 396	3 301	6 095	153	70	83
UKUPNO	111 980	50 024	61 956	2 138	1 081	1 057

Izvor: izrada od strane autora prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Tablica 23: Usporedba nezaposlenih osoba prema starosti

Prema starosti	Republika Hrvatska			Varaždinska županija		
	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
15-19	3 903	2 088	1 815	91	50	41
20-24	10 862	5 224	5 638	232	98	134
25-29	12 766	5 514	7 252	258	108	150
30-34	10 403	4 377	6 026	186	86	100
35-39	11 016	4 451	6 565	174	85	89
40-44	11 773	4 978	6 795	195	84	111
45-49	12 225	5 115	7 110	197	87	110
50-54	12 452	5 193	7 259	223	115	108
55-59	15 190	6 852	8 338	308	186	122
60 - više	11 390	6 232	5 158	274	182	92
UKUPNO	111 980	50 024	61 956	2138	1081	1057

Izvor: izrada od strane autora prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

8. Suzbijanje neravnopravnosti u Republici Hrvatskoj

Nacionalni plan za ravnopravnost spolova za razdoblje do 2027. godine je akt strateškog planiranja Vlade Republike Hrvatske. Svrha ovog akta je ukloniti bilo koji oblik diskriminacije i uspostava rodne ravnopravnosti. Temeljem ove strategije nastoji se stvoriti društvo koje ima uvjete za jednaku prisutnost žena i muškaraca u svim domenama života. Cilj je da Republika Hrvatska bude zemlja sa društvom u kojem spol nije mjerilo za visinu primanja, raspolaganje slobodnim vremenom ili položaj u obitelji i društvu. Ženama i muškarcima bi trebalo biti omogućeno da žive u društvu u kojem nije zastupljen niti jedan oblik spolne nejednakosti. (Ministarstvo unutarnjih poslova, bez dat.)

Akcijski plan Grada Zagreba za provedbu Europske povelje o ravnopravnosti žena i muškaraca za razdoblje od 2021. do 2025. razvojni je prioritet Grada Zagreba dugi niz godina. Ovom Poveljom Grad Zagreb se obvezao da će slijediti načela ravnopravnosti spolova te da će provoditi odredbe iz Povelje (Grad Zagreb, bez dat.). Temeljna načela Povelje koja se moraju poštivati od strane Grada Zagreba su:

- ravnopravnost žena i muškaraca je temeljno pravo
- mora se pristupiti pitanju višestruke diskriminacije i nepovoljnijeg položaja
- ravnoteža zastupljenosti žena i muškaraca u odlučivanju je preduvjet demokratskog društva
- uklanjanje rodni stereotipa od ključne je važnosti za postizanje ravnopravnosti žena i muškaraca
- za poboljšanje ravnopravnosti spolova nužno je uključivanje rodne perspektive u sve aktivnosti lokalne i regionalne uprave
- planovi i programi djelovanja za koje su osigurana odgovarajuća sredstva nužan su alat za unapređenje ravnopravnosti spolova

9. Zaključak

Prema svim priloženim podacima, tablicama, grafikonima i objašnjenjima, može se utvrditi kako se položaj žena i muškaraca i u današnjici u velikoj mjeri razlikuje, kao što je to slučaj već stoljećima. Položaj spolova razlikuje se od države do države, no Republika Hrvatska nije u najgorem položaju ako se promatra u odnosu na ostale države kako u Europi tako i u svijetu. Republika Hrvatska poznata je po stanovništvu starije životne dobi i redovitom padu nataliteta. Novorođenih dječaka će uvijek biti više jer je poznata činjenica da se rađa više muške djece nego ženske, no žene skoro uvijek žive dulje od muškaraca pa su zastupljenije u kategorijama osoba starije životne dobi. Iako je Republika Hrvatska izrazito tradicionalna država i cijene se stari običaji i rituali, kao što je to nekada bilo sklapanje braka u vrlo ranoj dobi i preuzimanje obiteljskih obveza i rađanje djece u mlađoj životnoj dobi, žene sve više se duže obrazuju pa samim time i kasnije ulaze u bračni život. Majčinstvo i briga za obitelj sve češće pada u drugi plan i žene umjesto toga grade uspješnu karijeru i osiguravaju same sebi bolje uvjete za život. U školama, na fakultetima i akademijama, sve je više žena sa boljim uspjehom i diplomama nego muškaraca te je u većini slučajeva u obrazovanju veći udio žena. Unatoč ostvarenom uspjehu u obrazovanju, žene još uvijek imaju manje plaće i primanja te veći postotak nezaposlenosti od muškaraca. Žene su u prosjeku plaćene 16% manje nego što su plaćeni muškarci. Pokazano je da su one i sklonije većem siromaštvu i socijalnoj isključenosti. Razlozi nejednakih plaća su mnogobrojni, a neki od njih su rodno uvjetovano nasilje, bilo da je to kod kuće ili na poslu, nejednakost u zapošljavanju koje dovodi do toga da su žene sklonije nezaposlenosti jer unatoč istom obrazovanju, ne rade u istim područjima i na poslovima koje rade muškarci. Žene najčešće rade u profesijama koje imaju minimalne plaće i najčešće rade u društvenim djelatnostima, dok je muškaraca više u tehničkim te informatičkim znanostima. Kršenje temeljnih ljudskih prava još je jedan problem koji uglavnom zahvaća žene, iako bi se sva ljudska prava trebala u jednakim mjerama odnositi na oba spola. Iako se raznim programima, strategijama i projektima nastoji smanjiti ili čak ukloniti neravnopravnost, ona je za sada još uvijek nažalost prisutna te će, ako se to nastavi, žene i dalje biti one koje će ostati uskraćene za svoja prava te će biti gospodarski neaktivne na tržištu rada.

Popis literature

- [1] Zakon.hr (22.0.2017.): Zakon o ravnopravnosti spolova. Preuzeto 15.08.2023. s <https://www.zakon.hr/z/388/Zakon-o-ravnopravnosti-spolova>
- [2] Europska komisija (2016.): Strateško djelovanje za ravnopravnost spolova 2016.-2019. Preuzeto 16.08.2023 s https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_hr
- [3] Republika Hrvatska, Ministarstvo unutarnjih poslova (bez dat.): Kalendar nasilja. Preuzeto 16.08.2023. s <https://mup.gov.hr/kalendar-nasilja/283308>
- [4] Europski institut za ravnopravnost spolova (2023.): Indeks ravnopravnosti spolova. Preuzeto 19.08.2023. s <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2022/HR>
- [5] Državni zavod za statistiku (22.09.2022.): Objavljeni konačni rezultati popisa 2021. Preuzeto 30.07.2023. s <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>
- [6] Državni zavod za statistiku (bez dat.): Piramida stanovništva, Stanovništvo prema starosti i spolu. Preuzeto 30.7.2023 s <https://web.dzs.hr/app/rss/piramida-stanovnistva.html> piramida stanovništva
- [7] Državni zavod za statistiku (30.09.2022.): Priopćenje, Procjena stanovništva Republike Hrvatske u 2021. Preuzeto 02.08.2023 s <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29032>
- [8] Državni zavod za statistiku (bez dat.): Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. (1. STANOVNIŠTVO PREMA STAROSTI I SPOLU PO NASELJIMA) Preuzeto 30.7.2023. s <https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censustabshtm.htm>
- [9] Državni zavod za statistiku (2023.): Popis 2021., Prvi digitalni Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj. (Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. - Stanovništvo - Republika Hrvatska). Preuzeto 30.7. s <https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88>
- [10] Državni zavod za statistiku (2013.): Popis stanovništva 2011. Preuzeto 02.08.2023. s <https://dzs.gov.hr/istaknute-teme-162/popisi-stanovnistva-2/popis-stanovnistva-2011/196>
- [11] Državni zavod za statistiku (08.03.2023.): Međunarodni dan žena. Preuzeto 05.08.2023. s <https://dzs.gov.hr/vijesti/medjunarodni-dan-zena/1449>
- [12] Zakon.hr (bez dat.): Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (30.05.2020.). Preuzeto 18.7.2023. s <https://www.zakon.hr/z/317/Zakon-o-odgoju-i-obrazovanju-u-osnovnoj-i-srednjoj-%C5%A1koli>

[13] Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2023.): Odgoj i obrazovanje. Preuzeto 18.07.2023. s <https://mzo.gov.hr/odgoj-i-obrazovanje/109>

[14] Državni zavod za statistiku (2016.): Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2011., str. 13. Preuzeto s https://web.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2016/SI-1582.pdf

[15] Državni zavod za statistiku (bez dat.): Obrazovanje, istraživanje i razvoj, kultura i socijalna skrb. (Visoko obrazovanje u 2010., 2015., 2016., 2017., 2018., 2019., 2020. i 2021. godini). Preuzeto s <https://web.dzs.hr/>

[16] Državni zavod za statistiku (bez dat.): Priopćenja, Obrazovanje, znanost i kultura (Magistri i specijalisti u 2012., 2013., 2014., 2015., 2016., 2017. i 2018. godini). Preuzeto s <https://web.dzs.hr/>

[17] Državni zavod za statistiku (10.04.2009.): Priopćenje, magistri i specijalisti u 2008. Preuzeto 31.07.2023. s <https://web.dzs.hr/>

[18] Državni zavod za statistiku (bez dat.): Priopćenja, Obrazovanje znanost i kultura (Doktori znanosti u 2004., 2008., 2011., 2012., 2013., 2014., 2015., 2016., 2017., 2018. i 2022. godini). Preuzeto s <https://web.dzs.hr/>

[19] Državni zavod za statistiku (2010.): Visoko obrazovanje u 2008. Preuzeto 14.8.2023. s <https://web.dzs.hr/>

[20] Zakon.hr (bez dat.): Zakonu o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju (Članak 5. i članak 15.) Preuzeto 31.07.2023. s <https://www.zakon.hr/z/323/Zakon-o-akademskim-i-stru%C4%8Dnim-nazivima-i-akademskom-stupnju>

[21] Državni zavod za statistiku (15.03.2010.): Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih po spolu u 2008. Preuzeto 06.08.2023. s https://web.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2010/09-01-07_01_2010.htm

[22] Državni zavod za statistiku (24.03.2015.): Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih prema spolu za 2013. Preuzeto 06.08.2023. s https://web.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2015/09-01-07_01_2015.htm

[23] Državni zavod za statistiku (29.04.2020.): Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih prema spolu za 2018. Preuzeto 06.08.2023. s https://web.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/09-01-04_01_2020.htm 2018.

[24] Europski parlament (05.04.2023.): Razlika u plaćama muškaraca i žena u Europi Preuzeto 14.08.2023. s <https://www.europarl.europa.eu/news/hr/headlines/society/20200227STO73519/razlika-u-placama-muskaraca-i-zena-u-europi-cinjenice-i-brojke-infografika>

[25] Europski parlament (04.04.2023.): Razlika u plaćama muškaraca i žena: definicija i uzroci. Preuzeto 20.08.2023. s

<https://www.europarl.europa.eu/news/hr/headlines/society/20200109STO69925/razlika-u-placama-muskaraca-i-zena-definicija-i-uzroci>

[26] Državni zavod za statistiku (02.06.2021.): Zaposleni po županijama u prvom tromjesečju 2021. Preuzeto 20.08.2023. s <https://podaci.dzs.hr/2021/hr/31650>

[27] Državni zavod za statistiku (27.04.2023.): Zaposleni prema spolu po županijama u prvom tromjesečju 2023. Preuzeto 20.08.2023. s <https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58023>

[28] Hrvatski zavod za zapošljavanje (srpanj, 2023.): Statistika tržišta rada. Preuzeto 24.08.2023. s <https://www.hzz.hr/statistika/>

[29] Hrvatski zavod za zapošljavanje: Statističke publikacije (Mjesečni statistički bilten). Preuzeto 24.08.2023. s <https://www.hzz.hr/usluge/publikacije-hzz-a/statisticke-publikacije/>

[30] Ministarstvo unutarnjih poslova (bez dat.): Nacionalni plan za ravnopravnost spolova, za razdoblje do 2027. godine. Preuzeto 25.08.2023 s <https://mup.gov.hr/istaknute teme/nacionalni-programi-planovi-i-projekti/nacionalne-strategije/ravnopravnost-spolova-165963/165963>

[31] Grad Zagreb (bez dat.): Akcijski plan Grada Zagreba 2021. – 2025.. Preuzeto 25.08.2023. s

<https://www.zagreb.hr/Pretrazivanje.aspx?q=akcijski%20plan#gsc.tab=0&gsc.q=akcijski%20plan&gsc.page=1>

Popis grafikona

Grafikon 1: Stanovništvo po županijama prema Popisu stanovništva 2021 (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)	7
Grafikon 2 Stope promjena u odnosu na Popis 2011. (%) (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)	7
Grafikon 3: Struktura stanovništva prema spolu (Izrada od strane autora)	10
Grafikon 4: Piramida stanovništva prema starosti i spolu 2011. godine (Izvor: Državni zavod za statistiku).....	10
Grafikon 5: Piramida stanovništva prema starosti i spolu 2021. godine (Izvor: Državni zavod za statistiku).....	11
Grafikon 6: Stanovništvo prema starosti prema Popisu stanovništva 2021. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)	12
Grafikon 7: Stanovništvo prema starosti prema Popisu stanovništva 2011. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)	13
Grafikon 8: Struktura žena i muškaraca prema dobi (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)	14
Grafikon 9: Obrazovanje muškaraca i žena prema popisu 1991. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)	19
Grafikon 10: Obrazovanje muškaraca i žena prema popisu 2001. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)	19
Grafikon 11: Obrazovanje muškaraca i žena prema popisu 2011. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)	20
Grafikon 12: Broj žena i muškaraca na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)	21
Grafikon 13: Broj muškaraca i žena prema vrsti završenog visokog učilišta 2015. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku).....	23
Grafikon 14: Broj muškaraca i žena prema vrsti završenog visokog učilišta 2020. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku).....	24
Grafikon 15: Magistri znanosti i sveučilišni specijalisti, raspodjela po spolu (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)	26
Grafikon 16: Doktori znanosti (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku).....	28
Grafikon 17: Magistri znanosti i sveučilišni specijalisti prema godinama života i spolu 2008. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku).....	30
Grafikon 18: Doktori znanosti prema godinama života i spolu 2008. godine (Izvor: Državni zavod za statistiku)	30

Grafikon 19: Magistri znanosti i sveučilišni specijalisti prema godinama života i spolu 2013. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku).....	33
Grafikon 20: Doktori znanosti prema godinama života i spolu 2013. godine (Izvor: Državni zavod za statistiku)	33
Grafikon 21: Magistri znanosti i sveučilišni specijalisti prema godinama života i spolu 2018. godine (Izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku).....	36
Grafikon 22: Doktori znanosti prema godinama života i spolu 2018. godine (Izvor: Državni zavod za statistiku)	36
Grafikon 23: Prosječne mjesečne bruto plaće po godinama (izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)	39
Grafikon 24: Prosječne mjesečne neto plaće po godinama (izrada od strane autora prema podacima Državnog zavoda za statistiku)	39

Popis tablica

Tablica 1: Usporedba Europske Unije i Republike Hrvatske prema domenama	5
Tablica 2: Stanovništvo prema starosti i spolu po starosti	9
Tablica 3: Podjela muškaraca i žena prema razini završene škole	17
Tablica 4: Udio muškaraca i žena prema razini završene škole u %	18
Tablica 5: Udio muškaraca i žena na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj	21
Tablica 6: Udio žena i muškaraca prema vrsti završenog visokog učilišta 2015. godine	22
Tablica 7: Udio žena i muškaraca prema vrsti završenog visokog učilišta 2020. godine	24
Tablica 8: Magistri znanosti i sveučilišni specijalisti po godinama	26
Tablica 9: Doktori znanosti po godinama	27
Tablica 10: Magistri i doktori znanosti prema području znanosti u 2008. godini	29
Tablica 11: Magistri i doktori znanosti prema području znanosti u 2013. godini	32
Tablica 12: Magistri i doktori znanosti prema području znanosti u 2018. godini	35
Tablica 13: Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih po spolu u 2008.	38
Tablica 14: Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih po spolu u 2013.	38
Tablica 15: Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih po spolu u 2018.	38
Tablica 16: Prosječne bruto i neto plaće prema spolu 2008.	41
Tablica 17: Prosječne bruto i neto plaće prema spolu 2013.	42
Tablica 18: Prosječne bruto i neto plaće prema spolu 2018.	43
Tablica 19: Radno sposobno stanovništvo i zaposlenost žena i muškaraca u 2021.....	46
Tablica 20: Radno sposobno stanovništvo i zaposlenost žena i muškaraca u 2023.....	47
Tablica 21: Registrirana nezaposlenost u 2021. i 2023.	50
Tablica 22: Usporedba nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja	52
Tablica 23: Usporedba nezaposlenih osoba prema starosti	52